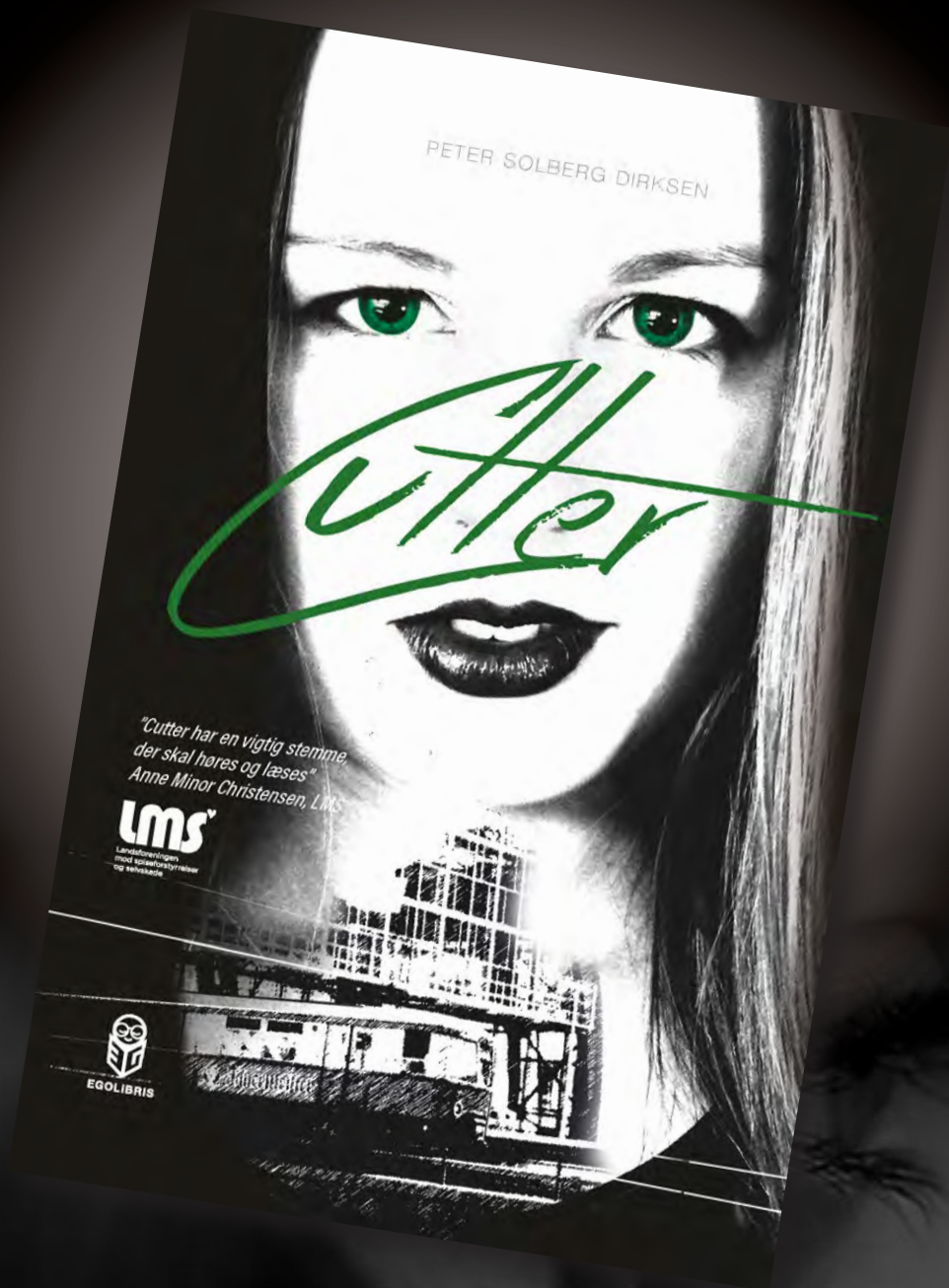

UNDERVISNINGSMATERIALE

"En medrivende roman og velskrevet"
★★★★ - Julie the Book Cat

"Rå, brutal og skræmmende"
★★★★★ - Forestillingen om paradiset

"Ægte og troværdig"
★★★★ - B for bog

"En gribende bog om et vigtigt emne"
- Vi Unge

"Hård, men med håb for fremtiden"
★★★★★ - Bogrummet

"En spændende og gribende roman om et rigtig svært og alvorligt emne"
- Dansk BiblioteksCenter (DBC)

★★★★★ - Plusbog

★★★★★ - Goodreads

★★★★★ - Saxo

♥♥♥♥♥ - Arnold Busk

Undervisningsmateriale til Cutter

© Forfatter, Peter Solberg Dirksen og Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade (LMS) 2017

1. udgave, 1. oplag 2017

Grafisk opsætning: Lotte Lund, GrafiskGenvej

Alle rettigheder forbeholdes.

Undervisningsmaterialet må kopieres frit til undervisningsbrug.

*Gengivelse af undervisningsmaterialet eller dele heraf i anden sammenhæng
end undervisning er forbudt uden skriftlig tilladelse fra forfatter.*

INDHOLD

LÆRERENS MATERIALE 5

Hvordan kan materialet bruges?	5
Lektionsplan	6
Spørgsmål og fokusområder	6
Før, under og efter læsning af romanen	6
Litteraturanalyse	6
Læringsmål	7
Undervisningsmaterialet består af	9

Før læsning 9

Lektion 1: Genrekendskab og forventninger	9
Lektion 2: Mental sundhed - begrebsforståelse	9
Lektion 3: Begrebsanalyse, del 1 - kreativ opgave	10
Lektion 4: Begrebsanalyse, del 2	10

Under læsning 11

Kapitel 1-3 (side 9-21)	11
Kapitel 4-6 (s. 22-46)	11
Kapitel 7-9 (s. 47-73)	12
Kapitel 10-12 (s. 74-99)	12
Kapitel 13-16 (s. 100-125)	12
Kapitel 17-19 (s. 126-147)	13
Kapitel 20-23 (s. 148-172)	13
Kapitel 24-27 (s. 173-194)	14
Kapitel 28-30 (s. 195-215)	14
Kapitel 31-35 (s. 216-241)	14
Kapitel 36-38 (s. 142-274)	15
Kapitel 39 (s. 275-288)	15

Efter læsning 16

Forslag til skriftlige opgaver 17

Anmeldelse	17
Kronik/læserbrev	17
Brev til en ven	17
Beskriv dig ud fra andres synsvinkel	18
Forslag til tematisk struktureret arbejde med romanen	18

SPØRGSMÅL OG OPGAVER TIL ELEVER 19

Kapitel 1-3 (side 9-21)	20
Kapitel 4-6 (side 22-46)	22
Kapitel 7-9 (side 47-73)	23
Kapitel 10-12 (side 74-99)	25
Kapitel 13-16 (side 100-125)	26
Kapitel 17-19 (side 126-147)	27
Kapitel 20-23 (side 148-172)	28
Kapitel 24-27 (side 173-194)	30
Kapitel 28-30 (side 195-215)	32
Kapitel 31-35 (side 216-241)	33
Kapitel 36-38 (side 142-274)	35
Kapitel 39 – slut (side 275-288)	37

Temaer i romanen 38

Tema: Milas beskyttere - Isa og farmor	39
Tema: Symboler og modsætninger	40
1. Symboler: Fugle	40
2. Symboler og modsætninger: Lys og mørke	41
3. Symboler og modsætninger: Engle og dæmoner	41
Tema: Sangtekster	42
Tema: Kærlighed og frihed	43
Tema: Mobning som system	44
Tema: Handlinger og identitet	46
Tema: Selvskade og spiseforstyrrelser	47
Tema: Vold	48
Tema: Filmen/bogen Christiane F. som intertekst	49

Lektionsplan 50

Trivselskurve	52
Resumé af Cutter	53
Personkarakteristik: Mila	55

SUPPLERENDE MATERIALER 57

1. Mental sundhed og mistrivsel	57
2. Selvværd og Selvtillid	58
3. Spiseforstyrrelser	58
Prædisponerende faktorer	58
Udløsende faktorer	59
Vedligeholdende faktorer	59
Symptomer	59
4. Mobning som system	61
Mobning	61
Mobning gennemsyrrer folkeskolen	61

LÆRERENS MATERIALE

Undervisningsmaterialet til romanen Cutter er udarbejdet i samarbejde med Landsforeningen mod spiseforstyrrelse og selvskade (LMS) og indeholder både et litteraturanalytisk og et trivselsmæssigt aspekt. Det er et fleksibelt forløb for 7.-10. klasse, med både arbejdsspørgsmål, tværgående og perspektiverende emner og fokusområder, samt supplerende materialer.

Undervisningsmaterialet består af:

- Materiale til læreren
- Elevmateriale
- Forslag til lektionsplan

Arbejdsark:

- Trivselskurve
- Resumé
- Personkarakteristik: Mila (fokus på tillægsord)

Bilag og supplerende materialer:

- Mental sundhed og mistrivsel: uddrag af to rapporter fra sundhedsstyrelsen
- Selvværd og selvtillid: fra LMS' selvværdsworkshop MindTalk
- Spiseforstyrrelser: fra VIOSS (Videnscenter om spiseforstyrrelser og selvskade)
- Mobning som system: Wikipedia-artikel og artikel fra politiken.dk

Lektionsplan

Lektionsplanen strækker sig over 19 undervisningsgange, men disse kan snildt slås sammen to og to, hvis eleverne kan overkomme en større læselektie, eller hvis der er lang tid mellem to lektioner. Ligeledes kan der sættes flere eller færre lektioner af til forforståelse og til arbejdet med de perspektiverende emner. Endeligt kan forløbet køres sideløbende med andre forløb, så man eksempelvis beskæftiger sig med *Cutter* hver mandag og fokuserer på andre læringsmål resten af ugen.

Spørgsmål og fokusområder

Til hver foreslåede undervisningsgang knytter sig flere spørgsmål og fokusområder – ofte flere, end man kan nå på én lektion – så læreren har mulighed for at udvælge det, der passer bedst til klassens niveau og interesser. Det giver også mulighed for at differentiere undervisningen uden for meget ekstraarbejde.

Før, under og efter læsning af romanen

Forløbet er delt op i før, under og efter læsning. Før læsning undersøges elevernes forforståelse i forhold til både genre og tema. Under læsningen er der analyse- og forståelsesspørgsmål til romanen, inklusive forslag til gruppearbejde, mundtlige oplæg og mindre, skriftlige opgaver. Tredje del indeholder de tværgående og perspektiverende emner, som har til formål at danne overblik over bogen, dens temaer og de muligheder, den rummer for både en litterær analyse og en analyse med fokus på mental trivsel.

Litteraturanalyse

De litteraturanalytiske spørgsmål indeholder både klassisk person- og miljøanalyse og nærlæsningsorienterede fokuspunkter i forbindelse med bl.a. symboler og romanens brug af sangtekster. Opgaverne om mentale sundhedsfaktorer fokuserer på elevernes indlevelse i og forståelse for andre mennesker, på deres kendskab til emner som mental sundhed, følelser, venskaber, selvskade og spiseforstyrrelse, og på at lægge mærke til og udfordre de normer og stereotyper, der omgiver dem i hverdagen. Spørgsmål i *kursiv* rækker ud over bogen og opfordrer eleverne til at tænke over eget liv og egne omgivelser.

Læringsmål

Målet er at få aspekterne mental trivsel og litterær analyse til at spille sammen, mens en række af folkeskolens kompetence- og færdigheds- og vidensmål bliver tilgodeset:

Læsning:

- Eleven kan diskutere teksters betydning i deres kontekst.
- Eleven har viden om genretræk og kan afgøre, hvordan en tekst skal læses.
- Eleven har viden om ordvalgets betydning for budskabet og kan vurdere tekstens sproglige virkemidler.
- Eleven kan sammenfatte informationer fra forskellige elementer i teksten.
- Eleven kan diskutere mulige udfald af situationer beskrevet i teksten.

Fortolkning:

- Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur.
- Eleven har viden om genrer, sprog, symbolik, forfatter, værk og fortæller og kan undersøge samspillet mellem genre, sprog, indhold og virkelighed.
- Eleven kan reflekteret indleve sig i tekstens univers som grundlag for fortolkning.
- Eleven kan fortolke egne og andres fremstillinger af identitet i teksten.
- Eleven kan sætte teksten i relation til aktuelle problemstillinger.

Sundhed og trivsel:

- Eleverne kan fremme egen og andres sundhed og trivsel med udgangspunkt i demokrati og rettigheder.
- Eleverne kan vurdere sundhedsfaktorer i relation til eget liv.
- Eleverne kan vurdere følelsesmæssige dilemmaer i relationer.
- Eleven har viden om følelsers og relationers betydning for sundhed, trivsel og seksualitet.

Hvordan kan materialet bruges?

Første del af det følgende lærermateriale rummer forslag til, hvordan hver lektion kan forløbe, og hvordan de forskellige spørgsmål, opgaver og fokusområder i elevmaterialet kan bruges i undervisningen. I vores forslag har vi lagt vægt på at veksle mellem gruppearbejde, individuelt arbejde og gennemgang i plenum.

Elevooplæg

Nogle af spørgsmålene kan bruges som stillads for elevoplæg. Der kan eksempelvis ved forløbets start planlægges ét oplæg for hver lektion, så alle elever er med til at lave ét eller flere oplæg i løbet af processen – og så de fra starten er klar over, hvornår de skal fremlægge.

Faste grupper

Det kan være en god idé at inddele eleverne i faste grupper, som de skal arbejde i under hele forløbet, når de skal arbejde i grupper. Hver gruppe kan eventuelt have en digital eller analog mappe, hvor de samler deres fælles besvarelser. Denne kan løbende, eller ved forløbets afslutning, bruges til porteføljeevaluering.

Arbejdsark

Vi anbefaler, at du introducerer de tre arbejdsark i løbet af første lektion, at eleverne selv udfylder dem løbende, og at de jævnligt tages op i løbet af undervisningen. Arbejdsarket **Personkarakteristik: Mila** kan passende afsluttes cirka en tredjedel gennem romanen, hvor de to andre bør bruges gennem hele læsningen. Vær opmærksom på, at anden lektion af forlæsningsdelen lægger grunden for brug og forståelse af trivselskurven.

Det er naturligvis helt op til dig som lærer, om du ønsker at benytte dig af vores forslag, eller om du hellere vil bruge materialet på en anden måde.

God fornøjelse!

FØR LÆSNING

Lektion 1 finder sted før eleverne er gået i gang med at læse bogen. Eleverne kigger på bogen og tager stilling til genre og hvilke forventninger, de har til bogens indhold på baggrund af forsiden og traileren til bogen (findes på youtube.com).

Eleverne udvikler et begrebsapparat, der kan understøtte deres karakteristikker af romanens karakterer og deres forståelse af begreberne trivsel og mental sundhed.

De arbejder kreativt med romanen kernebegreber, og får på den måde taget aktivt stilling til begreberne.

Lektion 1: Genrekendskab og forventninger

1. Eleverne arbejder i grupper på ca. 4 personer. Bed eleverne om at se på romanens for- og bagside og besvare disse spørgsmål i gruppen:
  - Hvilken genre er denne bog?
  - Hvad ved I om denne genre? Tag så mange noter, I kan.
  - Hvad er jeres forventninger til *Cutter* ud fra forsiden og bagsideteksten?
2. Opsamling i plenum. Skriv evt. noter på tavlen om romangenren og om elevernes forventninger til *Cutter*.
3. Vis eleverne bogtraileren (https://www.youtube.com/watch?v=sEQQ_0ge4w8) og bed dem om at sætte ord på, hvilke forventninger de har til bogen efter at have set traileren. Har deres forventninger ændret sig? Er der noget nyt at tilføje til tavlenoterne?

OBS: Eleverne bør opfordres til at skrive tavlenoterne af. Alternativt kan der tages et billede af tavlen, når lektionen afsluttes.

Lektion 2: Mental sundhed - begrebsforståelse

Eleverne skal udvikle forståelse for begreberne mental sundhed og mistrivsel, så de gennem romanen kan vurdere, hvordan hovedpersonerne trives. For at kunne lave denne vurdering, skal de læse uddragene om mental sundhed, som findes under det supplerende materiale, og løse følgende opgaver:

- Undersøg betydningen af de fremhævede ord
- Lav en kort sammenfatning af, hvad begreberne *mental sundhed* og *mistrivsel* dækker over.

Opgaverne kan løses individuelt eller i grupper. De fremhævede ord kan eventuelt fordeles mellem eleverne eller grupperne, så ikke alle elever skal definere alle ord.

Lektion 3: Begrebsanalyse, del 1 - kreativ opgave

Del klassen ind i 7 grupper. Hver gruppe skal lave et kreativt produkt, som illustrerer et af begreberne:

- **Kærlighed**
- **Frihed**
- **Familie**
- **Venskab**
- **Had**
- **Vrede**
- **Smerte**

Produktet kan være en planche med udklip fra blade og aviser, det kan være et multimedieprodukt som for eksempel er slideshow med billeder fra internettet, evt. med underlægningsmusik, eller det kan være noget helt andet. Det er op til læreren at sætte rammerne.

Gruppens begreb må *ikke* fremgå af selve produktet, da de andre grupper senere skal gætte, hvilket produkt, der illustrerer hvilket begreb.

Eleverne kan eventuelt få nogle minutter til at reflektere individuelt over gruppens begreb, før de sættes til at arbejde sammen.

Spørgsmålet til den individuelle refleksion kan være:

”Hvad forstår du ved begrebet _____?”

Lektion 4: Begrebsanalyse, del 2 – fremlæggelse

De færdige produkter skal nu vises for klassen. For hvert produkt skal eleverne se, om de kan gætte hvilket begreb, produktet illustrerer. De syv begreber kan eventuelt skrives op på tavlen, inden eleverne fremviser deres produkter.

Se dernæst på forskelle og ligheder mellem de 7 produkter. Afhængigt af mediet kan I for eksempel tage udgangspunkt i disse spørgsmål:

- Hvilke farver er der brugt? (Varme, kolde, kontrastfyldte ...)
- Er kompositionen rolig eller urolig?
- Hvor og hvad er fokuspunktet? (Hvad er det første, man lægger mærke til?)
- Hvilken musik er der valgt?
- Hvordan spiller billeder og musik sammen? (For eksempel: udtrykker de det samme, eller er der kontrast mellem de to planer?)
- Er der brugt tekst?
- Hvad står der? Hvordan tolker I det i forhold til produktets begreb?
- Er der brugt symboler? Hvilke?
- Hvordan relaterer eventuelle symboler sig til gruppens begreb?
- Er I enige om billedernes symbolværdi?

UNDER LÆSNING

Under læsningen skal eleverne arbejde med analyse- og forståelsesspørgsmål til romanen. Det foregår gennem gruppearbejde, mundtlige oplæg og mindre, skriftlige opgaver.

Eleverne skal også arbejde med litteraturanalyse, som både indeholder klassisk person- og miljøanalyse og nærlæsning. Der er blandt andet fokus på symboler og romanens brug af sangtekster. Opgaverne om mentale sundhedsfaktorer fokuserer på elevernes indlevelse i og forståelse for andre mennesker, på deres kendskab til emner som mental sundhed, følelser, venskaber, selvskaide og spiseforstyrrelse, og på at lægge mærke til og udfordre de normer og stereotyper, der omgiver dem i hverdagen.

Det er også muligt at arbejde tematisk med romanen og på den måde perspektivere næranalyserne. Spørgsmål i *kursiv* rækker ud over bogen og opfordrer eleverne til at tænke over eget liv om egne omgivelser.

Tekst skrevet med **fed** henviser til de opgaver, der findes i materialet til eleverne.

Kapitel 1-3 (side 9-21)

Materialet til denne lektion består af en række arbejdsspørgsmål samt to arbejdsark: **Trivselskurve** og **Personkarakteristik: Mila**. De to ark bør introduceres i løbet af første (eller eventuelt anden) lektion, og kan bruges gennem hele forløbet.

Arbejdsspørgsmålene til denne lektion fokuserer primært på person- og miljøkarakteristik. Vi foreslår, at eleverne får lov til at besvare spørgsmålene og udfylde arbejdsarkene i deres grupper, imens læreren går rundt og hjælper – efterfulgt af en opsamling i plenum.

Miljø – kapitel 2-4 er også velegnet til elevoplæg.

Trivselskurve

Under læsningen af romanen skal eleverne vurdere Martys og Milas mentale sundhed og trivsel i hvert kapitel ved at placere dem på en trivselskurve, hvor 0 indikerer markant mistrivsel og 10 indikerer markant trivsel. Eleverne kan lave deres kurver digitalt, ved hjælp af for eksempel Word eller Excel, eller de kan tegne dem manuelt.

Under arbejdsark finder du en skabelon, som både kan printes ud og bruges direkte i Word.

Lad eleverne kort beskrive, hvorfor de vurderer henholdsvis Milas og Martys trivselsniveau, som de gør, i hvert kapitel. Du kan også bede dem om at give hvert kapitel en overskrift, der indkredser centrale pointer – eller eventuelt en overskrift for hver af de to hovedpersoner. Trivselskurven kan blandt andet bruges til en klassediskussion om, hvornår man bør gribe ind i andres liv for at hjælpe dem til større trivsel, samt hvordan man kan gøre dette.

På side 22 finder du et eksempel på en trivselskurve, som den kunne se ud for de første fem kapitler.

Kapitel 4-6 (s. 22-46)

Vi foreslår, at spørgsmålene om **Mila** og om **Sorg og smerte** gennemgås i plenum ved lektionens start. I forbindelse med disse spørgsmål vil det være oplagt at inddrage elevernes **trivselskurver**.

De resterende spørgsmål (om **Venskabsrelationer, Marty** og **Nikita** samt **Selvværd**), foreslår vi, at eleverne får tid til at arbejde med individuelt, hvorefter de diskuterer deres svar i grupperegime, imens læreren går rundt og guider diskussionerne.

Venskabsrelationer er også velegnet til elevoplæg.

Kapitel 7-9 (s. 47-73)

Til denne undervisningsgang foreslår vi, at **forståelsesspørgsmål** gennemgås i plenum ved lektionens start. Vi foreslår, at de resterende spørgsmål gennemgås i grupperne først, og at der derefter laves en opsamling i plenum. Husk at samle op på arbejdsarket **Personkarakteristik: Mila**.

Mila og Isa samt **Normer** er velegnede til elevoplæg.

Kapitel 10-12 (s. 74-99)

Vi foreslår, at eleverne arbejder med **Familie** samt **Isa og Erica** i deres grupper, og at **Mobning** derefter gennemgås i plenum – eller som elevoplæg.

Researchopgaven og spørgsmålene om **Milas dæmoner** egner sig til individuelt arbejde. Særligt *spørgsmålene i kursiv* under **Milas dæmoner** kan være grænseoverskridende for nogle elever at tale om i plenum, eller i en gruppe, de ikke er fuldkommen trykke ved.

Husk at samle op på **trivselskurven**.

Kapitel 13-16 (s. 100-125)

Da der er mange opgaver til denne lektion, er den særligt velegnet til en dobbeltlektion.

Forståelsesspørgsmål gennemgås i plenum sammen med elevernes **trivselskurver**, hvorefter eleverne individuelt løser opgaven **Opsummering: Mila, del 1**. Enkelte elever kan dernæst læse en eller flere af deres korte beskrivelser højt, og de forskellige romankarakterers opfattelser af Mila kan diskuteres og præciseres i plenum.

Del 2 kan med fordel foregå som gruppearbejde, og det samme kan spørgsmålene om **Marty**.

Venskab og miljø – Mila og Isa er velegnet til elevoplæg.

Vi foreslår desuden, at I arbejder med **Episoden i baderummet**. Vær opmærksom på, at spørgsmålene ikke står i elevmaterialet:

- Bed eleverne om at beskrive det, der sker i baderummet (s. 117), med ét ord. Hver elev skriver deres ord ned.
- Sammenlign jeres ord i klassen.
- Bed eleverne om at tage stilling til, hvordan de tror, det er for henholdsvis Matilde, Isa, Mila og de andre piger at være en del af episoden. Dette kan eventuelt gøres som rollespil i form af interviews. Se under kapitel 28-30.

Til kapitel 15 knytter sig desuden en **skriveøvelse**. Vi foreslår, at eleverne får lov til at bruge eventuel resterende tid til at begynde på deres omskrivning. Alternativt kan der lægges et skrivemodul ind.

Kapitel 17-19 (s. 126-147)

Vi foreslår, at eleverne får ca. 20 minutter til at arbejde individuelt med **Kærlighed**, og at deres svar derefter gennemgås i plenum.

Sangen **Cry Little Sister** kan diskuteres i plenum, eller eleverne kan arbejde med sangteksten i grupper som optakt til **Gruppearbejde og fremlæggelse: Musikvideoer**. Hver gruppe kan eventuelt få et bestemt band, de skal finde en video fra, så udvalget ikke bliver for overvældende. Vi foreslår, at eleverne får resten af lektionen til at forberede deres oplæg.

Kapitel 20-23 (s. 148-172)

Da der er mange opgaver til denne lektion, er den særligt velegnet til en dobbeltlektion.

Start med elevoplæggene fra sidste lektion. Når eleverne fremlægger, skal de starte med at vise deres musikvideo og derefter holde et oplæg på 5-10 minutter.

Vi foreslår, at spørgsmålene om Mila og Kontraster gennemgås i plenum, og at resten af emnerne bruges til gruppearbejde.

Milas makeovers kan eventuelt lægge op til en kreativ opgave, hvor eleverne tegner Milas ansigt, som de forestiller sig det, efter hver af de tre makeovers. De, der kan, kan naturligvis også bruge photoshop eller et andet billedbehandlingsprogram. Eleverne kan desuden blive bedt om at skrive tillægsord rundt om de tre ansigter for at sætte ord på de følelser, der knytter sig til processen omkring hvert *look*.

Ligeledes kan **Sproglig analyse: sammenligninger** bruges som afsæt for en kreativ sprogopgave, hvor eleverne selv skal skabe deres egne sammenligninger.

Kapitel 24-27 (s. 173-194)

Vi foreslår, at I gennemgår elevernes **Trivselskurver** samt **At spille spillet** i plenum ved lektionens start, og at eleverne derefter får mulighed for at arbejde individuelt eller i par med **Påklædningsduke** samt **Venskab og forhold**.

Spørgsmålene om **Stoffer** kan indgå enten i plenumdiskussionen, i gruppearbejdet eller i det individuelle/ parbaserede arbejde.

Afsnittene **Enig eller uenig?** samt **Mental sundhed** er særligt velegnet til gruppediskussioner. Lad eventuelt eleverne diskutere spørgsmålene i deres egen gruppe først, og sæt derefter grupperne sammen to og to – eller bland grupperne.

Kapitel 28-30 (s. 195-215)

I denne lektion foreslår vi, at eleverne arbejder med alle spørgsmålene i deres grupper.

Opgaven (under **Den nye pige**), der går ud på at beskrive de forskellige pigers opfattelse af **håndklædekampen**, kan eleverne alternativt arbejde med som rollespil i form af interviews. Før interviewet får hver elev en romanperson, de skal sætte sig ind i: Isa, Mila, Annika eller én af de andre piger. De skal desuden, sammen eller hver for sig, formulere spørgsmål til de andre romanpersoner. Spørgsmålene kan blandt andet handle om, hvorfor pigen handlede, som hun gjorde, hvilke motiver, hun tillagde de andre involverede, og hvad hun selv tænkte og følte.

Kapitel 31-35 (s. 216-241)

Vi foreslår, at eleverne arbejder i deres grupper, så halvdelen af grupperne arbejder med spørgsmålene om **At modtage kærlighed** og den anden halvdel med **Isa på ubestemt tid**. Grupperne sættes derefter sammen to og to, så hver dobbeltgruppe rummer én gruppe, der har arbejdet med hvert af emnerne. Hver gruppe fortæller nu makkergruppen om hvad, de er nået frem til. Alle elever tager noter.

Milas flugt foreslår vi, at I gennemgår i plenum. Se meget gerne bogtrailereren sammen og diskuter forskellene på, hvordan bog- og filmmediet påvirker den måde, scenen vises på.

Husk at inddrage elevernes **trivselskurver**.

Vrede er velegnet til elevoplæg.

Kapitel 36-38 (s. 142-274)

Da der er mange opgaver til denne lektion, er den særligt velegnet til en dobbeltlektion.

Vi foreslår, at **Milas sygdom, Faderens forklaring** og **Milas forklaring** gennemgås i plenum, da disse spørgsmål er helt centrale for forståelsen af selvskade og spiseforstyrrelse. Eleverne kan eventuelt få nogle minutter til at sætte sig ind i spørgsmålene på egen hånd først – eller de kan blive bedt om at tænke over dem, allerede når de læser kapitlerne.

Breve, Lucy og Mila samt **Martys familie** kan alle bruges til elevoplæg. Er der elever, som mangler at fremlægge, eller som har brug for mere træning, kan der altså lægges op til fire korte elevoplæg ind i denne lektion. **Breve** kan deles over i to oplæg, eller spørgsmålene kan slås sammen med dem om **Lucy og Mila**. **Martys familie** er velegnet som forlæg til fagligt svagere elevs oplæg.

Vrede og had er særligt velegnet til gruppediskussion.

Kapitel 39 (s. 275-288)

Afsked egner sig til elevoplæg.

Vi foreslår, at eleverne arbejder med de resterende spørgsmål (**Start og slut, Milas forandring, Murens fald**) i deres grupper, hvorefter der samles op i plenum.

Sidst i lektionen anbefaler vi, at I laver en opsamling på **trivselskurven**. Spørgsmålene står ikke i elevmaterialet:

- Bed eleverne om at sammenligne deres individuelle trivselskurver i gruppen – og bed hver gruppe om på baggrund af denne sammenligning at lave en fælles trivselskurve.
- Lad grupperne tage stilling til spørgsmålet: *Hvornår skulle man have grebet ind og hjulpet Mila, så hun ikke endte så langt ude som hun gjorde?*
- Sammenlign dernæst gruppernes svar i plenum
- Bed så eleverne om at tage stilling til den del af Milas forløb, som ligger forud for bogens kronologiske handling: *Hvad med alt det, der fandt sted før Marty flyttede ind? – Kunne man have grebet ind endnu tidligere? – Hvordan?*

Lektionen kan eventuelt afsluttes med nogle få opsamlende spørgsmål med fokus på læseoplevelsen:

- Hvilken scene husker du bedst?
- Hvilken scene påvirkede dig mest?
- Hvilke personer kan du se for dig?
- Hvilke personer kan du bedst lide? – Hvilke kan du mindst lide?
- Hvad tror du, der sker med Isa fremover? Med Dominique? Med Christina?

EFTER LÆSNING

Når eleverne er færdige med at læse romanen, kan de arbejde videre med den på forskellige måder. Eleverne bliver præsenteret for forslag til perspektiverende fokusområder, elevoplæg og skriftlige opgaver. Det er ikke meningen, at I skal arbejde med alle de foreslåede emner, men at du som lærer skal have mulighed for at vælge til og fra. Alternativt kan de tematisk strukturerede opgaver deles ud som en "menu", så eleverne selv kan vælge et eller to temaer, de vil arbejde med i gruppen eller individuelt.

FORSLAG TIL SKRIFTLIGE OPGAVER

Anmeldelse

Forestil dig, at du er blevet bedt om at skrive en anmeldelse af *Cutter* til et blad. Du har fået at vide, at anmeldelsen skal være mellem 450 og 550 ord lang.

Anmeldelsen skal indeholde:

- Et kort resumé af bogen – men husk ikke at afsløre bogens slutning. Forestil dig, at dem, som læser din anmeldelse, er interesserede i selv at læse bogen, men de har ikke læst den endnu. Du kan eventuelt tage udgangspunkt i det resumé, du har skrevet på ARK 2. Bare husk: ingen spoilers!
- Din *begrundede* bedømmelse af bogen. Uanset om du synes, den er fantastisk, elendig eller middelmådig, skal du forklare hvorfor. Fordi læserne af anmeldelsen ikke har læst romanen, er det vigtigt, at du skriver anmeldelsen, så man ikke behøver at have læst bogen for at forstå dine pointer. Du må gerne bruge citater fra bogen i din anmeldelse.

Giv bogen mellem 1 og 5 stjerner/hjerter/andet.

Kronik/læserbrev

Skriv en kronik om selvskade. Brug den information, du har fået fra bilagene og fra hjemmesiderne lmsos.dk og vioss.dk

Kronikken/læserbrevet skal være baseret på fakta, men det er vigtigt, at teksten også har en holdning. Både læserbreve og kronikker er argumenterende tekster, og målet er at overbevise læseren om noget.

Brev til en ven

Skriv et fiktivt brev til en ven, du ved har det svært. Det må også gerne være en fiktiv ven, og hvis du vælger en virkelig person, må du gerne give ham eller hende et andet navn i brevet.

(Fortsættes næste side)

Beskriv dig selv ud fra andres synsvinkel

Start med en brainstorm:

- Hvordan ville min mor/far beskrive mig?
- Venner?
- Lærere?

Hvilket forventningspres kan der være, når man selv forestiller sig hvad andre forestillinger sig om én? Skriv en beskrivelse af dig selv fra en andens perspektiv.

Forslag til tematisk struktureret arbejde med romanen

De tværgående og perspektiverende emner har til formål at danne overblik over bogen, dens temaer og de muligheder, den rummer for både en litterær analyse og en analyse med fokus på mental trivsel. Det er ikke meningen, at alle temaer skal dækkes. Man kan vælge de temaer, der er relevante for den klasse man arbejder med, eller lade eleverne vælge et eller to temaer, de vil arbejde med i gruppen eller individuelt.

Temaerne er som følger:

- Milas beskyttere - Isa og farmor
- Symboler og modsætninger
  - Fugle
  - Lys og mørke
  - Engle og dæmoner
- Sangtekster
- Kærlighed og frihed
- Mobning som system
- Handlinger og identitet
- Selvskade og spiseforstyrrelser
- Vold
- Filmen/bogen Christiane F. som intertekst

Det oplagt at inddrage elevernes plakater eller multimedieproduktioner igen, når I arbejder med temaerne.

Opgaverne til temaerne findes i materialet til eleverne.

SPØRGSMÅL OG OPGAVER TIL ELEVER

Du skal nu i gang med at læse romanen *Cutter* skrevet af forfatter Peter Solbjerg Dirksen. Til hver af romanens kapitler hører en række opgaver og spørgsmål, som du skal løse undervejs i lærerprocessen. Ved at løse de opgaver og spørgsmål, som du stilles i dette materiale, styrker du dine færdigheder inden for læsning, fortolkning samt sundhed og trivsel.

Det er en god idé, at læse spørgsmålene igennem, før du læser de kapitler, de hører til. Så ved du, hvad du skal undersøge i hvert enkelt kapitel.

Alle spørgsmål i *kursiv* handler om ting, der indgår i romanen, men som rækker ud over bogen, og vil have dig til at tænke over ting i dit eget liv og i dine egne omgivelser.

Kapitel 1-3 (side 9-21)

Kapitel 1 foregår et år efter resten af historien. I kapitlet tænker den ene hovedperson, Marty, tilbage på flere ting, der er sket i det foregående år.

Miljø – kapitel 1

- Hvor og hvornår foregår romanens første kapitel?
- Hvordan ville du beskrive det fysiske miljø?
- Hvordan er stemningen i kapitlet?
- Kan du regne ud, hvilken historisk begivenhed, der lige er sket?

Analyse – kapitel 1

Hvad er det, Marty tænker tilbage på, på side 10? Hvad tror I, der er sket?

Hvad tror I, at denne hændelse kommer til at betyde for resten af fortællingen?

- *Tænk over en ulykke du selv eller andre har været involveret i og svar så på disse spørgsmål:*
  - *Hvilke følelser kan der være forbundet med en ulykke?*
  - *Hvordan mærker du disse fysisk på kroppen?*
  - *Hvilken betydning har ulykker generelt for menneskers trivsel eller mistrivsel?*

Miljø – kapitel 2-4

- Hvordan ville I ellers beskrive det miljø, som historien foregår i? Underbyg jeres beskrivelse med citater fra teksten.
- Hvordan er det fysiske miljø ...
  - ... hos Martys familie?
  - ... hos Milas familie?
- Hvordan er det psykiske miljø i de to familier? Hvilke gode og dårlige forhold har Marty og Mila til deres familiemedlemmer?

Personkarakteristik: Marty

- Hvordan ville du beskrive Marty? – Brug eksempler fra bogen til at vise, hvad du mener.
- Hvad er de vigtigste ting for Marty, da han pakker? Hvorfor, tror du? (s.16)
- Hvorfor vil Marty ikke have, at hans mor sender billeder til Milas familie? (s. 20)

Personkarakteristik: Mila

- Hvordan beskriver Mila sig selv?
- Hvordan beskriver andre hende? Se på, hvad disse fire personer siger, og skriv de bedste eksempler ned:
  - Marty
  - Milas far
  - Erika
- Hvordan ville du beskrive Mila?

Find **arbejdsark 1 frem**. Det hedder **Personkarakteristik: Mila**. Dette ark skal du bruge løbende i dit arbejde med hele bogen. Begynd at udfylde det nu, ud fra de kapitler, du har læst til i dag.

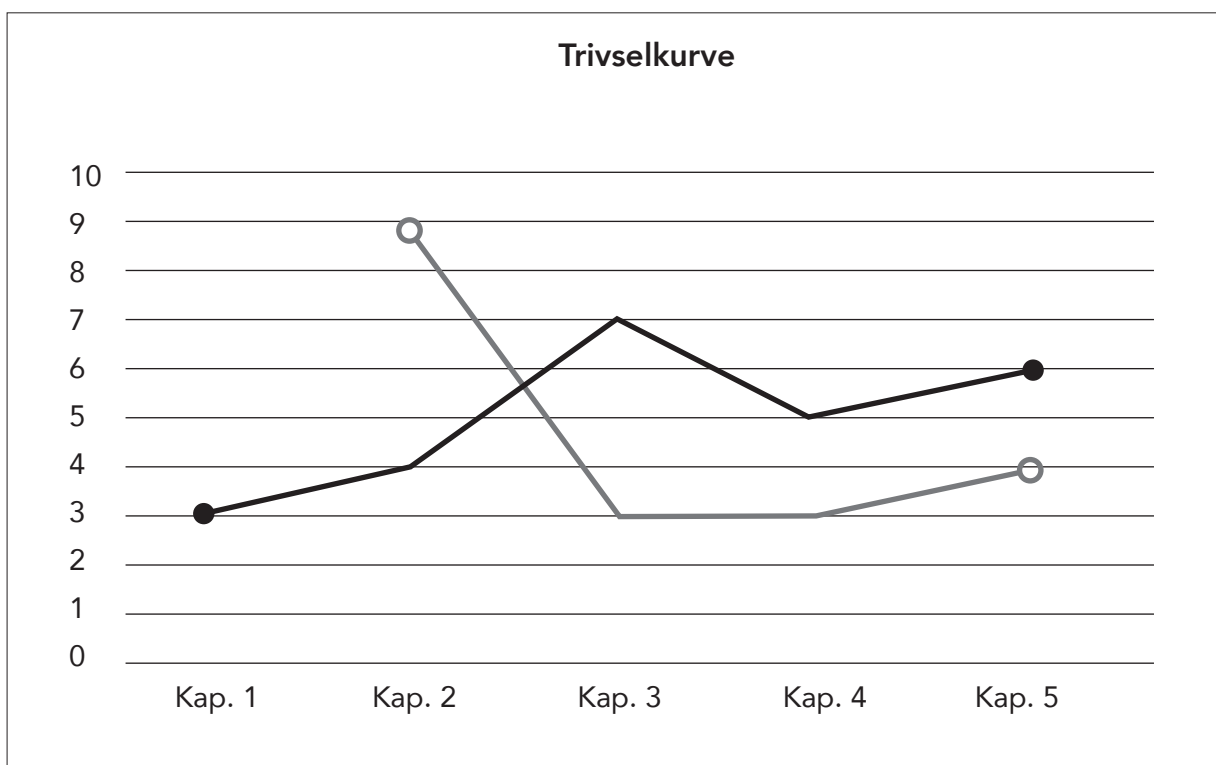
(Fortsættes næste side)

Trivselskurve

Under læsningen af romanen skal du vurdere Martys og Milas mentale sundhed og trivsel i hvert kapitel ved at placere dem på en trivselskurve. Kurven går fra 0 til 10, hvor 0 betyder markant mistrivsel og 10 betyder markant trivsel.

For hvert kapitel skal du kort beskrive, hvorfor du vurderer Milas og Martys trivselsniveau, som du gør. Du kan også give hvert kapitel en overskrift, der peger på centrale pointer – eller eventuelt en overskrift for hver af de to hovedpersoner.

På næste side kan du se et eksempel på en trivselskurve, som den kunne se ud for de første fem kapitler. Det kan godt være, at du ikke er enig i, hvor Mila og Marty er placeret på kurven. Når du laver din egen trivselskurve, skal du bruge din egen vurdering af personernes trivsel.

Eksempel på en trivselskurve, som den kunne se ud for de første fem kapitler.

Kapitel 4-6 (side 22-46)

Mila

- Hvorfor græder Mila mest, når hendes far ikke er hjemme?

Sorg og smerte (s. 45-46)

- Hvad piner Marty?
- Hvorfor vil han gerne have Jenn til at blive på værelset?
- Hvorfor tror I, at Marty tænker: *"Hvordan overlever han at bo et halvt år sammen med Jenn?"*

Venskabsrelationer

- Beskriv forholdet mellem Mila og Erica. (Læs de kursiverede afsnit på side 17, 22 og 32.)
- Milas og Erikas venskab kan beskrives som *asymmetrisk*. Hvad betyder ordet, og hvornår synes du, det giver mening at bruge det til at beskrive et forhold mellem to mennesker?
- Hvilke betydning tror du, at asymmetrien i venskabet mellem Mila og Erica har for Milas mentale sundhed?
- *Hvad er en god ven?*
- Hvordan behandler Erica Mila, da Mila er forelsket i Charles? (s. 32-33)
- Hvordan får det Mila til at føle sig?
- *Hvad synes du, at Erica skulle have gjort anderledes?*

Marty og Nikita

- Hvordan beskriver Marty sin kæreste?
- Hvad viser det om hans følelser for hende?
- Hvorfor slår han op med hende?
- Hvordan har han det, fysisk og psykisk, da han slår op?
- *Kan du finde andre eksempler på, at man kan have det så skidt psykisk, at man får det dårligt fysisk?*

Selvværd (s. 34-35)

Læs uddragene fra LMS' selvværdsworkshop MindTalk, hvor du kan få LMS' definition på begreberne *selvværd* og *selvtillid* i det supplerende materiale. Lad på baggrund af dette eleverne overveje følgende:

- Hvad er forskellen på Milas og Jenns selvværd?
- Hvad tror du gør, at den ene har bedre selvværd end den anden?

Kapitel 7-9 (side 47-73)

Forståelsesspørgsmål

På side 57 står der om Marty, at "hans barndomsliv passerede revy."

- Hvad vil det sige, at ens liv passerer revy?
- Hvorfor tror du, Marty oplever, at hans barndomsliv passerer revy?
- Overvej hvilke særlige dufte, lyde, billeder der kan få dit barndomsliv til at passere revy.

I samme scene bliver Mila sammenlignet med "pigen fra *Poltergeist*".

- Søg på nettet og find pigen fra *Poltergeist*. Hvorfor tror du Mila bliver sammenlignet med net-op denne pige?

På side 63 står der: "Mila hentede sin guitar og åbnede sit grønne kladdehæfte hvor hun førte statistisk. 45 var det magiske tal."

- Hvad tror, I Mila fører statistik over?
- Hvilken betydning tror du, tallet 45 har for hende, og hvorfor?

Læs Martys afsnit på side 72-73.

- Hvad er det, der sker i Marty, da han ser Isa? – Hvorfor?

Mila og Isa

- Hvad karakteriserer Isa og Milas venskab?
- På hvilke måder kan deres forhold kaldes asymmetrisk?
- Hvordan er venskabet sundt/usundt for Milas mentale helbred?
- Hvordan beskriver Isa Mila?
  - Hvordan bekræfter hun Milas syn på sig selv?
  - Hvordan modsiger hun det?
  - Hvad siger hun om Milas dårlige sider?
  - Hvilke kontraster kan du finde i Isas sprog? Hvilke modsætninger er der i hendes beskrivelse af Mila?
- Hvorfor tror du, at Mila er tiltrukket af Isas væremåde?

Normer

- Hvad betyder ordet *norm*? Slå det op og find en definition, som du omskriver med dine egne ord.
- Hvad er normerne i skatergruppen?
- Hvordan adskiller normerne i den nye gruppe sig fra normerne i den gruppe, Mila var en del af på den anden skole?
- Hvilken betydning har det, om man lever op til normerne i en gruppe?
- Hvilke konsekvenser kan der være, hvis man ikke lever op til normerne?

(Fortsættes næste side)

Forventningspres

- Hvilke forventningspres oplever Mila udefra – og fra hvem?
- Hvilke kontraster er mellem Milas liv i skatergruppen og hendes øvrige liv?
- *Hvordan er det at leve et liv i forskellige miljøer?*
- Hvordan påvirker dette forventningspres Milas trivsel?
- Fra hvilke fronter oplever du forventningspres?
- Hvordan kan man håndtere forventningspres på en brugbar måde?

Selvværd, selvtillid og selvskade

- Hvorfor tror I, at Mila hader gymnastik?
- Hvorfor tror I, at Mila elsker sin søster højere end hun elsker sig selv? (s. 69)
- Hvordan har det tidligere venskab mellem Erica og Mila påvirket Milas selvværd?
- Hvorfor kradser Mila sig selv i knæhaserne?
- Hvad er sammenhængen mellem fysisk og mental smerte i Milas liv?

Kapitel 10-12 (side 74-99)

Familie

- Hvad er ifølge Isa grunden til, at Milas forældre stiller regler op for hendes liv?
- Tror I, at Isa har ret?
- Kunne der findes andre grunde til, at hendes forældre opstiller regler, end dem Isa fortæller hende?
- Hvordan tror du, det påvirker Mila og hendes relation til hendes familie, at Isa snakker sådan om dem?
- *Hvad får det dig til at føle, når andre snakker dårligt om din familie?*

Isa og Erica – ligheder og forskelle

- Hvilke forskelle og ligheder er der mellem Isa og Erica? Find eksempler i bogen.
- Hvilken betydning tror du, at disse forskelle og ligheder har, for at Mila er blevet venner med Isa på den nye skole?
- Har Mila et mønster i forhold til at danne venskaber? Prøv at sætte ord på. Hvad opsøger hun? Hvorfor mon det?

Mobning (s. 96-96)

- *Hvad er mobning?*
- *Hvad er forskellen på drilleri og mobning?*
- Synes I, at det, der foregår på side 95-96 i romanen, er mobning eller drilleri? – Hvorfor?
- Hvad tænker I om Isas måde at stoppe det på?
- *Hvad kan starte mobning?*
- *Hvordan kan man standse det på en god måde?*

Milas dæmoner

Læs beskrivelserne af Milas dæmoner på side 27, 29 og 97.

- Hvad tror I, dæmonerne repræsenterer?
- Hvornår er dæmonerne særligt dominerende i Milas liv, og hvorfor?
- Hvad gør dæmonerne ved Mila?
- *Hvornår kommer der dæmoner i dine tanker, og hvad gør du for at stoppe dem?*

Researchopgave: Selvskade

Gå på opdagelse på LMS – Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskades hjemmeside, www.lmsos.dk, for at få viden om selvskade.

Tag afsæt i ovenstående og prøv at komme med nogle mulig forklaringer på, hvorfor Mila kradser sig selv i knæhaserne.

Tag afsæt i ovenstående og prøv at komme med nogle mulig forklaringer på, hvorfor Dominique forsøger at brænde hånden af med en Zippolighter (s. 90)

Undersøg hvem Dallas "Dally" Winton i Outsideren er. Hvad siger det om Dominique, at Marty sammenligner ham med Dally (s. 91)?

Kapitel 13-16 (side 100-125)

Forståelsesspørgsmål

- Hvorfor tror du, at Mila forsøger at komme mindre i køkkenet? (s. 100)

Opsummering: Mila

Del 1: Start med at se på dit arbejdsark, Personkarakteristik: Mila og skriv en kort beskrivelse af, hvordan hver person opfatter hende:

- Milas far
- Marty
- Isa
- Mila selv

Del 2: Sprog har en væsentlig indflydelse på menneskers trivsel, fordi vi er med til at skabe os selv og hinanden gennem sproget. Den måde, vi taler til hinanden på, er med til at skabe vores identiteter.

- Hvilken betydning har det, andre siger til Mila, for hvordan hun opfatter sig selv?
- *Find eksempler fra dit liv, hvor det andre siger til dig, er med til at påvirke måden du opfatter dig selv. Det kan både være positive og negative ting.*
- *Hvordan kan man gennem sproget styrke andres selvværd og deres tro på sig selv?*

Følelser og relationer – Marty

- Hvad føler Marty for Christina, og hvordan mærker han dette i kroppen? (side 84)
- *Kom med andre eksempler på, at følelser kan mærkes i kroppen.*
- Hvordan tror du Marty har det efter episoden med Christina til julestuen? (s. 119-125)
- Hvad sker der med Marty, da Jenns hoved rammer isen (s. 112-113)? – Hvorfor?
- Hvad tror du, det betyder for Marty at kunne dele sorgen med Jenn? (s. 114)
- *Hvilken betydning kan det have, at være i stand til at dele svære følelser med andre?*

Venskab og miljø – Mila og Isa

- Hvad karakteriserer skatergruppen? (s. 102-104)
- Hvordan er det for Mila at være en del af denne gruppe?
- Hvad kendetegner Mila og Isas venskab?
- Hvordan er det for Mila at være i?
- Hvordan er det for Isa at være i?
- Hvordan adskiller Isas familie sig fra Milas familie?
- Hvilken betydning tror I at familierne har for, hvordan Isa og Mila har udviklet sig som mennesker?

Skriveøvelse

Omskriv kapitel 15, så det er fortalt ud fra Isas synsvinkel. Du skal ikke omskrive det kursiverede afsnit, som foregår i skolens baderum.

Kapitel 17-19 (side 126-147)

Kærlighed

- Beskriv Milas følelser i forhold til hendes familie og i forhold til Isa. Brug citater fra bogen, og svar på disse spørgsmål:
  - Elsker hun dem?
  - Elsker de hende?
  - Tror hun, at de elsker hende? – Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hvad er Milas opfattelse af kærlighed? Hvordan ved man, ifølge Mila, at nogen elsker én?
- Findes der forskellige former for kærlighed? – Hvilke?
- Hvad får dig til at føle dig elsket?
- Hvad er Christophers forhold til piger? (Se f.eks. på Martys afsnit side 133-135.)
- Hvad er Martys forhold til piger? Hvordan kan du se det?
- Beskriv hvordan Milas og Martys relation har udviklet sig.
- Hvilken betydning har Marty for Milas mentale sundhed – positiv såvel som negativ?
- Hvilken betydning har Isa for Milas mentale sundhed – positiv såvel som negativ?

Cry Little Sister

Den sang, der spiller, imens Marty danser med Lucia (s. 134-135), hedder *Cry Little Sister*. Find teksten til sangen på nettet. Hvordan passer denne sangtekst til romanen *Cutter*?

Gruppearbejde og fremlæggelse: Musikvideoer

I scenen tilbage i kapitel 8 (på side 57-60), hvor Marty og Mila sidder og snakker foran fjernsynet, ser de musikvideoer med bands som *Scorpions*, *Europe*, *Aerosmith*, *Whitesnake* og *Bon Jovi*. Find en musikvideo fra 80'erne med et af de nævnte bands, og forbered et kort oplæg (5-10 minutter). I oplægget skal I beskrive stemningen og miljøet i den musikvideo, I har valgt, og fortælle hvilke forskelle og ligheder ser I mellem miljø og stemning i musikvideoen og miljøer og stemninger fra bogen. I skal til sidst fortælle, hvilket miljø fra bogen, I synes, at jeres musikvideo minder mest om.

Kapitel 20-23 (side 148-172)

Mila

- Hvilke skadelige tanker har Mila? Hvorfor, tror du?
- Hvordan håndterer Mila disse tanker? Hvilke dårlige strategier kan I finde i kapitel 22?
- Hvorfor er neglesaksen uundværlig for Mila? (s. 162)
- Hvorfor kaster Mila op? (s. 166)
- Hvorfor har Isa så meget magt over Mila?

Modsætninger

- Hvordan ville du beskrive forskellene mellem Milas far og Martys far?
- Hvilken betydning tror du, det har for Marty at møde Milas far?

Forventninger

- Hvilke forventninger har Isa til Mila?
- Hvilke forventninger har hendes forældre til hende?
- Hvad er konsekvenserne for Mila ved at ikke at leve op til Isas forventninger?
- Hvad er konsekvenserne for hende ved at overtræde forældrenes regler?
- Hvilke forventninger har Mila til sig selv?
- Hvilke forventninger lever Mila op til, og hvilke gør hun ikke?
- Hvordan påvirker det Mila psykisk ikke at kunne leve op til alle forventninger?
- Hvis du ser på Milas opfattelse af sig selv, hvordan kan det så forklare en del af hendes reaktion?
- *Hvordan påvirker det dig, når du ikke kan leve op til alle de forventninger, der stilles fra omgivelserne?*
- *Hvordan kan man blive i stand til at håndtere forventningspres bedre?*
- *Er det somme tider OK ikke at leve op til alle forventninger? Er det somme tider bedst?*

Milas makeovers

- Beskriv forskellene på de tre makeovers, Mila får i kapitel 22 – af sig selv, af Erika og af Isas søster.
  - Hvad føler hun?
  - Hvordan ser hun ud bagefter?
- Hvilke forventninger er involveret i hver af de tre makeovers?
- Hvilken indflydelse har disse forventninger på, hvad Mila føler?

(Fortsættes næste side)

Udflugten med Christopher, kapitel 23

- Hvilken slags "sightseeing" tager Christopher Marty med ud på?
- Hvad tror du, Christophers grund er til at tage Marty med ud på denne tur?
- Hvordan reagerer Marty?
- Marty tænker flere gange i kapitlet på en musikvideo, han har set. Hvilken rolle spiller denne musikvideo i kapitlet, synes du?
- Hvad betyder sætningen "Mach mich nicht an" (s. 171)? – Hvorfor tror du, Marty råber den?
- Hvorfor tror du, Marty begynder at tænke på Christina (s. 171)?
- Beskriv kontrasten mellem gaden, de er på, og den situation, Marty tænker på, hvor han var sammen med Christina.
- Hvad viser kapitlet om Christophers og Martys syn på piger?

Sproglig analyse: sammenligninger

- Hvad betyder det, når Mila siger, at sandheden er "som modellervoks, fedtet, farvet og fleksibel" (s. 161)?
- Hvad kunne det betyde, hvis man sagde "Sandheden er som ...
  - en mur af stål"?
  - et par farvede briller"?
- Hvad kunne det betyde, hvis man sagde "At lyve er som ...
  - at træde i en lort"?
  - at have en flybillet, man altid kan bruge"?

Kapitel 24-27 (side 173-194)

At spille spillet

- "Det gælder bare om at spille spillet" siger Dominique (s. 174). Hvilket spil taler han om?
- Hvordan spiller Dominique spillet?
- Hvorfor tror du, han gør det?
- Hvordan spiller Mila spillet?
- Hvorfor tror du, hun gør det?
- Hvordan har Mila det, når hun spiller spillet?

Påklædningsdukke

- Efter festen klæder Isa Mila af som en påklædningsdukke (s. 174). Hvad symboliserer denne sammenligning?
- Hvilke andre ting, som Isa og Dominique gør eller siger i dette kapitel, har samme betydning eller viser det samme om Milas rolle?
- Hvilken rolle spiller dæmonerne i dette kapitel? – Hvad siger de til Mila?
- Hvilken rolle spiller Milas farmor?
- Hvilken sammenligning bliver der brugt til at beskrive Isa og Mila i starten af kapitel 25 (øverst på side 184)? – Hvad viser denne sammenligning om deres forhold?

Venskab og forhold

- Hvilke forskelle er der mellem på den ene side Isa og Milas relation og på den anden side Marty og Christinas relation?
- Hvilken ændringer er der sket mellem Isa og Mila i løbet af julen?
- Hvorfor tror du, Mila opsøger Dominique i kapitel 27? – Hvad får hun ud af at mødes med ham?

Stoffer

- Hvorfor tror I, at de unge tager stoffer? (kapitel 26 og 27)
- Har de forskellige personer forskellige grunde til at gøre det, tror du? – Hvilke?
- Hvordan påvirker stofferne deres adfærd?

(Fortsættes næste side)

Enig eller uenig?

”Man skal selv være glad for at gøre andre glade” siger Mila (s. 181).

- *Er du enig? – Hvorfor/hvorfor ikke?*
- *Hvornår er det sandt, og hvornår er det ikke, mener du?*

”Hvem du skal elske (...) Det er et valg, du selv skal tage,” siger Marty (s. 182).

- *Er du enig?*
- *Vælger man selv, hvem man elsker?*
- *Vælger man selv, hvad man gør med den kærlighed, man føler?*
- *Hvad kan man gøre, hvis man elsker nogen, der behandler én dårligt?*

I starten af kapitel 25 følger vi Milas tanker, efter at hun har fået stuearrest. ”Mila havde med hjælp fra Isa og Dominique fundet sin egen vej i livet,” står der.

- *Er du enig i, at Mila har fundet sin egen vej? Hvorfor/hvorfor ikke?*
- *Hvorfor tror du, at hun tænker sådan?*

Mental sundhed

- *Hvordan syntes du, Mila behandler sig selv?*
- *Hvad ville du give Mila af råd, hvis du var hendes ven?*
- *Hvordan ville du prøve at hjælpe hende?*

Kapitel 28-30 (side 195-215)

Den nye pige

- Beskriv den magt, Isa har i klassen.
  - Hvorfor har hun så meget magt?
  - Hvad bruger hun den til?
  - Hvordan holder hun fast i den?
- Hvad sker der med klassens magtstruktur, da Annika kommer ind? – Hvorfor?
- Beskriv kort scenen, hvor Mila er hjemme hos Annika efter skole.
  - Hvorfor tager hun hjem til Annika?
  - Hvad tænker og føler Mila? – Hvorfor?
  - Hvorfor tror du, Annika får lyst til at vise Mila "alt det gode"?
- Lav en kort personkarakteristik af Annika.
- Hvad sker der ude i parken, og hvordan oplever Mila situationen?
- Beskriv kort de forskellige opfattelser af håndklædekampen efter idrætstimen:
  - Milas opfattelse.
  - Isas opfattelse.
  - Annikas opfattelse.

Mila

- Hvorfor er Mila ikke ærlig over for sine forældre og politiet (s. 211-214)?
  - Besvar dette spørgsmål med citater fra bogen.
  - Kan der være andre grunde til, at hun ikke siger sandheden?
- Hvorfor har Mila tabt sig igen, tror du (s. 210)?
- Læs bilag 3 om spiseforstyrrelser og overvej på baggrund af dette, om Mila kan være i risiko for at udvikle en spiseforstyrrelse.
- Da Mila kommer tilbage til skolen mandag, beder gårdvagten om at se hendes arme (s. 215) og siger så, at hun skal en tur på infirmeriet. Hvorfor tror du, han siger det?

Sex og lyst

Gennem romanen har flere af personerne sex med hinanden. Derudover er der flere scener, hvor sex eller lyst spiller en rolle. Prøv at beskrive dynamikken i de forskellige forhold, og de tanker og følelser, der er i spil i den enkelte situation: Hvorfor handler personerne, som de gør? Hvad vil de gerne have? Får de det? Hvem får overskredet deres grænser, og hvem gør ikke? Hvem overskrider andres grænser – og gør de det bevidst?

- Marty og Christina (kap. 29)
- Mila og Isa (s. 109 og s. 184-185)
- Mila og Dominique (kap. 24)
- Isa og Dominique (s. 191-192)
- Mila og den nye dreng (s. 165-167)
- Marty og Christopher på sightseeing (kap. 23)
- Hvordan påvirker det mennesker, hvis de får overskredet deres grænser?
- Hvad kan man gøre for at komme ud af en situation, hvor ens grænser er ved at blive overskredet?

Kapitel 31-35 (side 216-241)

Isa på ubestemt tid

- Hvilken betydning har det for Mila, at Isa ikke kommer tilbage til skolen?
- Hvorfor opsøger hun Dominique igen, tror du?
- Hvorfor tror du, hun siger ja til at prøve Dominiques stoffer?
- Hvad oplever Mila, at der sker med hende, når hun indånder røgen fra det brune pulver?
- Dominique siger, at Mila er meget værd (s. 222). Hvad mener han med det? Hvad er Mila værd i hans øjne?
- Hvad er Mila værd i sine egne øjne?
- Hvordan reagerer hun, da Dominique siger, at hun er meget værd?
- Hvad synes du, det siger om Mila, at hun tænker sådan?
- Beskriv Isas reaktion, da Mila opsøger hende (s. 220-221).
- Hvis du skulle vælge én af Isas replikker fra denne scene til at beskrive hele forholdet mellem Isa og Mila, hvilken replik ville du så vælge? – Hvorfor?

At modtage kærlighed

- Mila længes efter, at nogen skal elske hende (s. 230). Hvem elsker hende, og hvem elsker hende ikke, tror du? – Hvad får dig til at mene det?
- Hvad mener Marty, når han siger, at Mila ikke er i stand til at tage imod hans og familiens kærlighed (s. 225)?
- *Hvad kan gøre, at nogle mennesker har svært ved at modtage kærlighed?*
  - Hvad siger Marty?
  - Har du noget at tilføje?
- *Hvorfor er kærlighed fra andre mennesker vigtigt i forhold til mental sundhed?*
- *Hvad med kærlighed til andre mennesker?*
- Hvad siger Marty om, hvordan Mila løser sine problemer (s. 226)?
- Hvordan reagerer Milas far på det, Marty siger? – Kan du forstå hans reaktion?
- Hvorfor reagerer Mila mon som hun gør på sine problemer?
  - Hvad siger Marty?
  - Hvad har du selv lagt mærke til i løbet af bogen?
- Hvordan kan det være, at Mila kan få dæmonerne til at tie stille ved at selvskade og ved at sulte sig selv? – Gå ind på hjemmesiderne lmsos.dk og vioss.dk og find viden omkring årsager til spiseforstyrrelser og selvskadende adfærd.
- Hvem føler skyld over, at Mila har uhensigtsmæssige måder at håndtere sine problemer på? – Hvorfor, tror du?
- *Prøv at finde nogle mere hensigtsmæssige løsninger, som Mila kunne gøre brug af.*

(Fortsættes næste side)

Milas flugt

- Hvad er det, der får Mila til at sætte sig op på rækværket over jernbanen?
- Hvad motiverer hende til alligevel at vælge livet?

Se bogtraileren (igen), og sammenlign traileren med den scene fra bogen, den er baseret på (s. 230-233).

- Hvilke ting er ændret fra bog til trailer?
- Hvorfor tror du, man har foretaget de ændringer?
- Hvordan ville traileren have set ud, hvis der ikke var ændret noget i forhold til bogen?

Vrede

Læs samtalen mellem Marty og Mila på side 238-241.

- Hvorfor er Marty vred på Mila?
- Hvilke andre følelser er hans vrede blandet med?
- Hvem er Mila vred på? – Hvorfor?
- Hvad siger Marty? – Hvad hører Mila?
- Hvorfor tror du, der er denne kløft imellem deres måder at forstå det, der er sket?

Kapitel 36-38 (side 142-274)

Milas sygdom

- Hvordan er Mila syg?
- Hvilken slags hjælp behøver hun for at blive rask? Søg gerne på nettet, for at finde oplagte steder, hvor Mila kunne få hjælp.
- Hvorfor tror du, at Mila er blevet syg? Hvornår startede hendes sygdom?

Faderens forklaring

- Læs Milas fars forklaring (s. 248-250) og fortæl, hvad du tænker om den.
  - Er der noget, du ville tilføje?
  - Er der noget, faderen siger, som du ikke synes lyder rigtigt?
  - Hvad synes du om, at forældrene fortalte Mila, at en anden havde overtaget hendes krop?
- Læs starten af den samtale, Marty har med Milas far (s. 247). Hvorfor tror du, faderen taler om den artikel, han skal skrive om Berlinmuren? Hvordan kan muren ses som en metafor for det, der er sket i bogen?

Milas forklaring

Læs Milas og Martys samtale (s. 269-274), hvor Mila selv forklarer, hvorfor hun skader og sulter sig.

- Hvad er Milas forklaring på, hvorfor hun havner i spiseforstyrrelse og selvskade?
- Hvad hjælper Mila ud af hendes spiseforstyrrelse og selvskade?
- Sammenlign Milas forklaring med hendes fars:
  - Hvilke årsager nævner de begge?
  - Hvilke nævner kun faderen?
  - Hvilke nævner kun Mila?
- Lav en liste med alle de forklaringer, som bliver nævnt.

Breve

Læs Martys brev til Mila (s. 250-252)

- Hvad synes du, er de vigtigste elementer i Martys brev?
- Tror du, at Martys brev kan være med til at styrke Milas selvværd og mentale sundhed? Hvorfor og hvordan?

Læs Milas brev til Marty (s. 256-257).

- Hvilken betydning har det haft for hende at få brevet fra Marty?
- Hvad hjælper Mila til at blive rask?
  - Hvilke forandringer er der ved at ske inde i hende? – Hvorfor?
  - Hvilke ting er ændret i hendes omgivelser?

Lucy og Mila

- Hvad er forskellen på den måde, Lucy og Mila reagerer på deres behandling (s. 257-268)?
- Hvorfor tror du, de reagerer forskelligt?

(Fortsættes næste side)

Martys familie

- Hvorfor tror du, at Martys familie endte i sådan et kaos?
- Hvilken betydning har dette fået for Martys mentale trivsel?
- Hvilken betydning har det haft for ham at møde Milas familie?

Opgør med skatergruppen – vrede og had

Læs Martys reaktion på nyheden om hans far (s. 258-259).

- Hader Marty sin far? Hvad får dig til at mene det?
- Hvorfor tror du, Christopher foreslår, at de skal tage et opgør med skatergruppen efter nyheden om Martys far?
- Hvad siger Marty før opgøret om sine følelser i forhold til Dominique og Isa?
- Hvad tror du, han føler bagefter? Har noget ændret sig?
  - Lige da ambulancen er kørt?
  - Da han ser Dominique på fodboldbanen?
  - Efter at han har slået Dominique til blods?
- *Hvad er forskellen på vrede og had?*
- *Kan man være vred uden at hade?*
- *Kan man hade nogen uden at være vred på dem?*
- *Kan man være vred på nogen, man elsker?*
- *Kan man hade nogen, man elsker?*
- Hvis Marty fortalte dig, at han ikke hadede Dominique, da han gik amok på ham, ville du så tro ham? – Hvorfor/hvorfor ikke?

Kapitel 39 – slut (side 275-288)

Afsked

- Beskriv hvordan det påvirker Marty mentalt, at Christina rejser (kap. 39).
- Hvilke følelser kommer til udtryk hos de forskellige parter i forbindelse med Martys afrejse (kap. 40)?
- Hvad viser disse følelser om Martys betydning for de forskellige – og om hans betydning for dem?

Start og slut

Det sidste afsnit foregår et år efter resten af historien. Det samme gjorde kapitel 1. Læs kapitel 1 igen og sammenlign de to afsnit. Hvilke forskelle kan I se?

- Hvordan er stemningen i de to afsnit?
- Hvad tænker Marty på?
- Hvordan beskriver han Mila?
- Hvordan har Marty det selv?
- Hvornår foregår kapitel 1 og det afsluttende afsnittet i forhold til hinanden?
- Hvad kalder man en historie, som på den måde starter og slutter med en scene, der ligger "uden om" historien selv?

Milas forandring (sidste afsnit)

- Hvordan har Mila forandret sig på det år, der er gået?
- Hvad betyder det, at hvert år fortæller en historie?

Murens fald (s. 285)

- Research: Hvad skete der, da Berlinmuren faldt?
- Hvordan kan murens fald bruges som metafor for den udvikling, nogle af bogens personer har gennemgået?
- Hvis udvikling synes du, metaforen passer bedst til? Hvorfor?

TEMAER I ROMANEN

Temaerne kan danne overblik over bogen, dens emner og de muligheder, den rummer for både en litterær analyse og en analyse med fokus på mental trivsel. Det er ikke meningen, at alle temaer skal dækkes. Man kan vælge de temaer, der er relevante for jer at arbejde med, i gruppen eller individuelt.

Temaerne er som følger:

- Milas beskyttere - Isa og farmor
- Symboler og modsætninger
  1. Fugle
  2. Lys og mørke
  3. Engle og dæmoner
- Sangtekster
- Kærlighed og frihed
- Mobning som system
- Handlinger og identitet
- Selvskade og spiseforstyrrelser
- Vold
- Filmen/bogen Christiane F. som intertekst

Det oplagt at inddrage jeres plakater eller multimedieproduktioner igen, når I arbejder med temaerne.

Tema: **Milas beskyttere - Isa og farmor**

Mila omtaler i bogen Isa som sin "beskytter". En anden beskytter, hun har, er hendes afdøde farmor. Beskriv på hvilke måder de hver især beskytter Mila. Hvad er fordelene og ulemperne ved hver type beskytter?

Paralleller

Find forskelle, ligheder og paralleller mellem disse personer og deres roller i Milas og Martys liv:

- Milas farmor
- Isa
- Martys morfar
- Martys far
- Martys lillesøster
- Milas far
- Jenn

Hvem har roller, der ligner hinandens? Hvem i Martys liv svarer f.eks. til Isa i Milas liv? Hvem i Martys liv svarer til Milas farmor? Der kan godt være flere svar og flere muligheder. Prøv at argumentere for dem – men husk, at det ene ikke nødvendigvis er forkert, fordi det andet er rigtigt.

Tema: **Symboler og modsætninger**

1. **Fugle**
2. **Lys og mørke**
3. **Engle og dæmoner**

1. Symboler: **Fugle**

Forforståelse og research

Fugle bliver ofte brugt symbolsk og metaforisk i både litteratur og billedkunst.

- Hvilke symbolske og metaforiske betydninger kan fugle have?
- Kom *først* med jeres egne bud. Lav derefter noget research.
- Find eksempler på, at forskellige fugle kan have forskellig symbolværdi – I kan f.eks. se på duer, svaner, ravne, ørne, ugler, kyllinger og haner.

Fugle i Cutter

Læs citaterne fra *Cutter*:

”Som belønning lod Dominique hende sidde bag på sin crosser uden styrthjelm, mens han drøede rundt i kvarteret og ind og ud af haver og indkørsler. Hun lukkede øjnene og strakte armene ud som en fri fugl, der spreder vingerne.” (Side 61, linje 16-20)

”Der var ingen at se, men de gik alligevel hele vejen rundt om banen i deres søgen efter Mila, mens de skiftedes til at kalde på hende. Pludselig kravlede en skikkelse frem under rampen og ind i lyset, som en vingskudt måge, der havde søgt tilflugt fra den visse død.” (Side 236, linje 22-28)

”Den pige, du forelskede dig i, har aldrig eksisteret. Hun brugte dig kun til at tilfredsstille sig selv. Hun vil blive ved med at føde dig med brødkrummer, så længe du som en tam fugl spiser af hendes hånd, til hun forkaster dig.” (Side 270, linje 1-5)

Citaterne fra side 61 og side 270 bruger begge en fugl som metafor for Milas forhold til Isa og skatergruppen. Hvad er forskellen på fuglen i de to citater? Hvad viser dette om Milas opfattelse af sin situation og af forholdet til Isa?

Hvad vil det sige, at en fugl er vingskudt? Hvad siger denne sammenligning om Milas situation?

(Fortsættes næste side)

Måger

Se, hvad der står om mågerne på side 244.

- Hvordan kan disse måger læses som et symbol på en person eller nogle personer i bogen? (Der er flere muligheder!)
- Hvad synes I, at metaforen siger om ham/hende/dem?
- Sammenhold dette med citatet fra side 236.
  - Hvilken eller hvilke personer er mest en måge, synes I? Hvorfor?

Sangfuglen

Læs scenen på side 230 (fra linje 12) til 233.

- Forklar, hvad der sker i scenen.
- Hvilken rolle spiller sangfuglen?

Læs nu scenen i kursiv på side 64 til 65. Udbyg og revider dine svar.

- Hvad er forskellen på at være en måge og en sangfugl?

Intertekstualitet/litterær sammenligning

Læs de to eventyr, *Nattergalen* og *Den grimme ælling*. Hvilke roller spiller fugle i disse eventyr? Hvad er forskellen på de forskellige fugle i *Den grimme ælling*: svaneungen, ænderne og hønen? Harmonerer dette med de forskellige metaforfugle, I fandt frem til i delopgave 1?

Hvordan er Milas situation parallel med nattergalens i *Nattergalen*? Hvilke forskelle er der?

2. Symboler og modsætninger: Lys og mørke

I romanen *Cutter* spiller lys og mørke en stor rolle på det metaforiske plan:

- Start med at diskutere hvordan I opfatter henholdsvis lys og mørke. Hvorfor tror I det er sådan? Se så på, hvordan det bliver brugt i bogen. I kan for eksempel sammenligne Marty's to værelser; det hos hans forældre og det hos Milas familie. Her siger beskrivelserne ikke kun noget om det fysiske miljø. Metaforisk beskriver de i lige så høj grad det psykologiske miljø, Marty oplever i de to familier.
- Prøv også at læse mågecitater fra side 236 igen. Hvilken rolle spiller lys og mørke her?
- Gå på opdagelse i romanen med lys-og-mørke-brillerne på og se, hvad I kan finde!

3. Symboler og modsætninger: Engle og dæmoner

Et andet modsætningspar, der spiller en vigtig rolle i *Cutter*, er engle og dæmoner:

- Hvilke engle og hvilke dæmoner kan I huske? Skriv dem alle op i to kolonner.
- Er der andre personer, I synes er "engle" eller "dæmoner"? Hvorfor?
- Hvilken funktion har en dæmon i bogen? Hvad vil de? Hvad gør de? Hvordan?
- Hvilken funktion har en engel i bogen? Hvad vil de? Hvad gør de? Hvordan?

Tema: **Sangtekster**

Gruppearbejde

Hver gruppe finder én af de scener, hvor Marty og Mila sidder i fjernsynsstuen med musikken kørende. Det skal være en scene, hvor teksterne fra sangene er skrevet i romanteksten.

Hvordan spiller sangteksten sammen med de to unges samtale i den scene? Beskriver ordene den enes følelser? Begges? Eller er der kontrast mellem sangteksten og situationen?

Find hele teksten på internettet. Ændrer det ved jeres opfattelse af sangens rolle i scenen, når I læser hele teksten? Hvorfor/hvorfor ikke? (Hvordan er jeres opfattelse ændret?)

Grupperne kan eventuelt fremlægge deres resultater for resten af klassen.

Tema: **Kærlighed og frihed**

- Hvad er frihed for dig?
- Hvad vil det sige at være elsket?
- Findes der flere slags kærlighed? – Hvilke?
- Findes der flere slags frihed? – Hvilke?

Hvad mener du om de følgende udsagn?

1. Kærlighed forpligter
2. Kærlighed gør fri
3. Ægte kærlighed er betingelsesløs
4. Det er bedre at være elsket end at elske
5. Man kan kun være helt fri, hvis man ikke er afhængig af nogen
6. Kærlighed er noget, man giver
7. Forelskelse er midlertidig sindssyge
8. Kærlighed og forelskelse er to helt forskellige ting
9. Man er nødt til at vælge imellem frihed og tryghed
10. Frihed er bare et andet ord for ensomhed

Tema: Mobning som system

Læs Wikipedia-artiklen og artiklen fra Politiken.

- Hvad siger de om, hvad mobning er?
- Beskriv det system, som ligger til grund for mobningen i romanen *Cutter*.

Se disse kortfilm og læs kommentarerne:

Klassekrigen (6. klasse): <https://www.youtube.com/watch?v=5RRJFunNSmA>

Mobning (9. klasse): <https://www.youtube.com/watch?v=C1SK9AbYTKM>

Mobning i Danmark (6. klasse): <https://www.youtube.com/watch?v=kwdpjAXE3DE>

- Hvilket billede giver filmene af mobning?
- Hvordan starter det – hvordan foregår det – hvad kan man gøre ved det?
- Hvilke dele af filmenes billede af mobning er I enige i, og hvilke er I ikke?
- Er der nogle af kommentarerne, som I synes er særligt gode, som I er uenige i, eller som I ikke synes er i orden?

Digital mobning

Se denne video om digital mobning: <https://player.vimeo.com/video/58057250>

- Hvordan har de sociale medier og den nye teknologi ændret den måde, mobning foregår? Eller med andre ord: Hvordan har mobning ændret sig fra 1980'erne til i dag?
- Er digital mobning værre end "gammeldags" mobning? Hvorfor/hvorfor ikke?

Silas' opgør

<https://www.youtube.com/watch?v=Cx3tcdQgPMQ>

Se udsendelsen og svar på disse spørgsmål:

- Hvordan blev Silas mobbet?
- Hvad gjorde mobningen ved ham, da han gik i skole?
  - Psykisk?
  - Fysisk?
- Hvordan har den påvirket ham senere?

Forklar, hvad I mener om disse udtalelser:

- "På nettet er det jo nærmest gratis at mobbe."
- Da Silas siger, at han ikke tror, man kan komme af med mobning.
- Hvad er Silas' mål i dette program?
- Hvordan vil han opnå det?
- Hvad mener I om programmets måde at gribe problemet an på?
- Tror I, det vil hjælpe på mobningen?
- Hvis mobning er et system, som involverer hele klassen, inklusive lærere, skoleledelse og endda forældre, hvad kan man så gøre for at komme det til livs? Det er et meget komplekst spørgsmål, men prøv at svare på det alligevel. Ingen forventer, at I kommer med en perfekt løsning. Bare det, at I tænker over det, er rigtig godt.

(Fortsættes næste side)

Handleplaner

Udarbejd handleplaner for:

- Hvordan man skal reagere, hvis en ven eller klassekammerat har det skidt.
- Hvordan man skal gribe ind og stoppe mobning.

Tema: Handlinger og identitet

Oftentimes siger vi, at et menneske er cutter, anorektiker, kræftramt osv. På den måde bliver deres problem det, der definerer hvem de er. Det bliver et mærkat, der definerer deres identitet. Man kan også vælge at adskille problematikken fra selvet. Det er forskellen mellem "noget, du er" og "noget, du gør".

- Hvad er Mila, ud over at hun skader sig selv?
- Hvilke andre ting kan man "være", som måske nærmere er noget, man gør?

At være et eller andet bliver en del af ens identitet – og det kan både være positivt og negativt.

- Find eksempler på, at det at være noget kan fastholde én i en negativ rolle.
- Find eksempler på, at det at være noget kan være en positiv del af ens identitet.

Se for eksempel på denne liste – og find selv på flere mærkater! Tænk over hvilke, I mener kan være en positiv identitet at have, og hvilke, det ville være smartere at omtale som noget man gør, noget man har, noget man kan, eller noget man har oplevet – og hvorfor:

- Smuk
- Indvandrer
- Spiseforstyrret
- Mobbeoffer
- Millionær
- Selvskader
- Skater
- Voldtægtsoffer
- Kriminel
- Kunstner
- Transkønnet
- Genial
- Mor/far
- Homoseksuel
- Kok

Hvilke identitetsmærkater kan være med til at skabe tilhørsforhold, og hvilke kan virke isolerende?

Hvilke har mulighed/risiko for begge dele?

Hvilke kan skabe positive tilhørsforhold, og hvilke kan skabe negative?

Hvilke har mulighed/risiko for begge dele?

Tema: **Selvskade og spiseforstyrrelser**

Gå på nettet og find svarene på disse spørgsmål:

- Hvor mange danske unge lider af en spiseforstyrrelse?
  - Hvor mange piger? Hvor mange drenge?
  - Hvor mange af dem har anoreksi?
- Hvordan vurderer man, om en person har en spiseforstyrrelse?
- Hvor mange danske unge skader sig selv på anden vis, f.eks. ved at skære i sig selv?
- Hvorfor gør de det mon?

Lav oplæg i grupper om én spiseforstyrrelse eller én type selvskadende adfærd.

Forsøg at lave koblinger mellem bogen som case og de fakta, I finder på www.lmsos.dk

Tema: **Vold**

- Hvad er vold? Skriv din egen definition.

Research:

- Find en officiel definition på vold.
- Hvilke typer vold findes der?
- Hvorfor bliver mennesker voldelige?
- Kan man gøre vold mod sig selv?
- Find eksempler på vold og voldelige mennesker i bogen.
- Hvorfor er de voldelige? I situationen? Generelt? Hvad ligger bag?
- Hvad kan man gøre, hvis man står i en situation, hvor nogen er voldelige?
  - Mod én selv?
  - Mod andre?
- Hvad kan gøre, at man ikke griber ind?

Tema: **Filmen/bogen Christiane F. som intertekst**

Filmen og bogen *Christiane F.* nævnes to gange i romanen *Cutter*; på side 221 og igen på side 244.

Se filmen i klassen og tal om, hvilke forskelle og ligheder er der mellem Milas og Christianes liv. Hvorfor tror I, at *Christiane F.* bliver nævnt i *Cutter*?

Tal også meget gerne om forskellene mellem film- og bogmediet: 'Hvilke ting fremstår tydeligere i det ene medie end i det andet? – Er det godt eller skidt, synes I? Hvad kan fordele og ulemper være ved at vælge det ene medie frem for det andet, når man vil fortælle en historie? Hvordan viser filmen f.eks. Christianes tanker og følelser?

LEKTIONSPLAN

Denne lektionsplan er tilrettelagt, så eleverne til hver lektion skal læse tre til fire kapitler af romanen. Til hver lektion findes en lang række arbejdsspørgsmål, og du kan som lærer frit vælge, hvilke du vil fokusere på. De sorte spørgsmål er spørgsmål direkte til romanen. Her er ikke skelnet mellem litteraturanalytiske spørgsmål og dem, som fokuserer på romanpersonernes trivsel. Lektionsplanen er inddelt i tre faser, markeret med hver sin nuance:

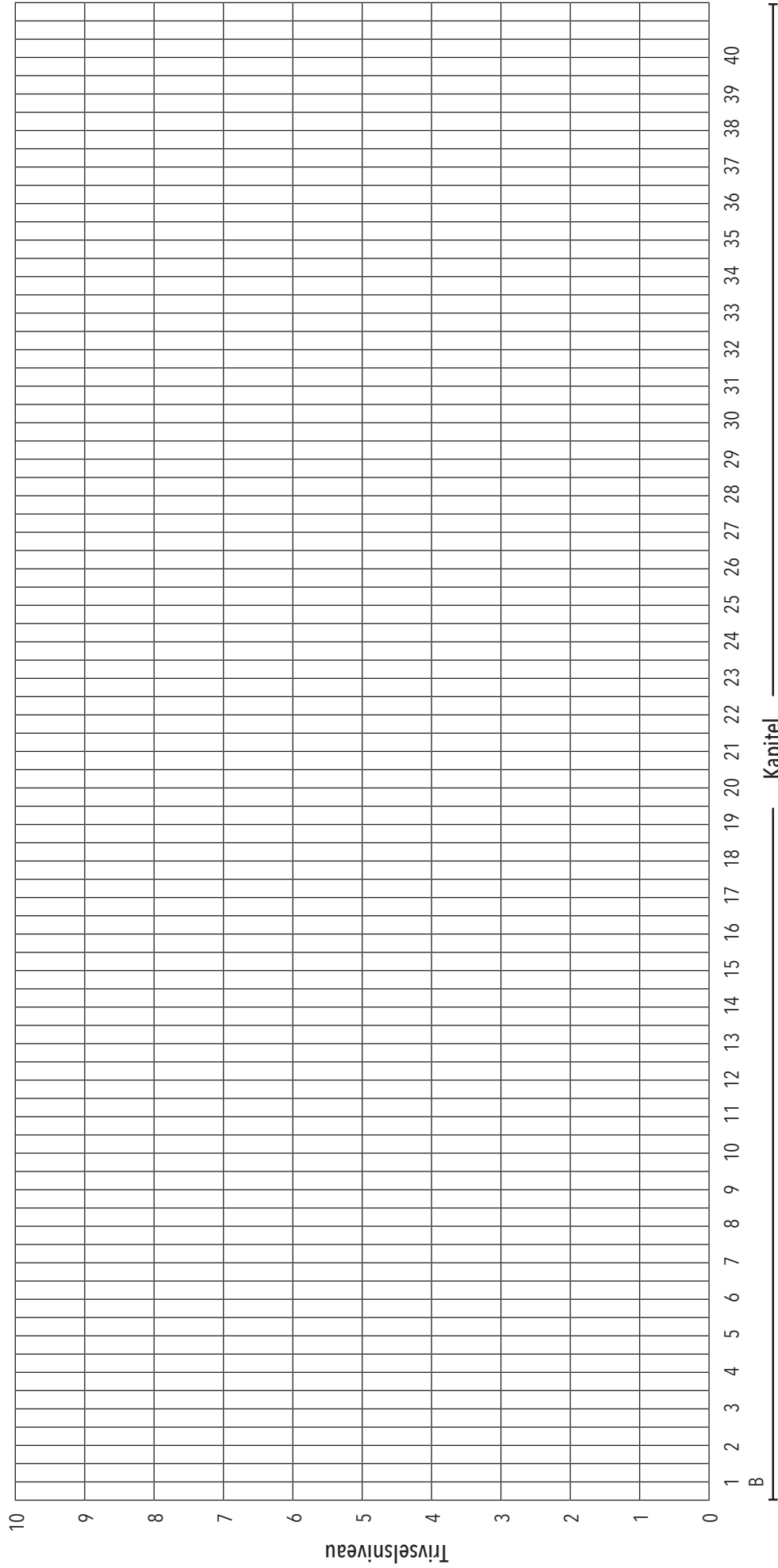
Før læsning
Under læsning
Efter læsning

Lektion	Læs i Cutter	Andre lektier
Lektion 1	---	---
Lektion 2	---	---
Lektion 3	---	---
Lektion 4	---	Lav jeres kreative produkter færdige
Lektion 5	Kap. 1-3 (S. 9-21)	
Lektion 6	Kap. 4-6 (S. 22-46)	Opdater ARK 3 imens du læser og ARK 1 og 2 efter hvert kapitel.
Lektion 7	Kap. 7-9 (S. 47-73)	Opdater ARK 3 imens du læser og ARK 1 og 2 efter hvert kapitel.
Lektion 8	Kap. 10-12 (S. 74-99)	Opdater ARK 3 imens du læser og ARK 1 og 2 efter hvert kapitel.
Lektion 9	Kap. 13-16 (S. 100-125)	Opdater ARK 3 imens du læser og ARK 1 og 2 efter hvert kapitel.
Lektion 10	Kap. 17-19 (S. 126-147)	Opdater ARK 1 og 2 efter hvert kapitel.
Lektion 11	Kap. 20-23 (S. 148-172)	Opdater ARK 1 og 2 efter hvert kapitel.
Lektion 12	Kap. 24-27 (S. 173-194)	Opdater ARK 1 og 2 efter hvert kapitel.
Lektion 13	Kap. 28-30 (S. 195-215)	Opdater ARK 1 og 2 efter hvert kapitel.
Lektion 14	Kap. 31-35 (S. 216-241)	Opdater ARK 1 og 2 efter hvert kapitel.
Lektion 15	Kap. 36-38 (S. 142-274)	Opdater ARK 1 og 2 efter hvert kapitel.
Lektion 16	Læs resten af bogen (til s. 288)	Opdater ARK 1 og 2 efter hvert kapitel. Skriv et samlet resumé af hele romanen (ARK 2).
Lektion 16		
Lektion 17		
Lektion 18		
Lektion 19		

Elevoplæg	I undervisningen	Noter
	Forforståelse: Genre og tema	
	Begrebsanalyse via kreativt produkt	
	Fremvisning og diskussion af produkter	
	Arbejdsark introduceres	
	Arbejde med bogens symbolik og/eller brug af sangtekster	
	Perspektiverende tema	
	Perspektiverende tema	
	Perspektiverende tema	

Trivselskurve

Mila ● — Marty ● —

Resumé af *Cutter*

Skriv et kort resumé af hvert enkelt kapitel, så snart du har læst det. Husk at få både Milas og Martys historie med. Skriv kun det allervigtigste. Dit resumé af hvert kapitel må ikke fylde mere end der er plads til i kassen:

Kapitel 1
Kapitel 2
Kapitel 3
Kapitel 4
Kapitel 5
Kapitel 6
Kapitel 7
Kapitel 8
Kapitel 9
Kapitel 10
Kapitel 11
Kapitel 12
Kapitel 13
Kapitel 14
Kapitel 15
Kapitel 16
Kapitel 17
Kapitel 18
Kapitel 19
Kapitel 20
Kapitel 21
Kapitel 22
Kapitel 23
Kapitel 24

Kapitel 25
Kapitel 26
Kapitel 27
Kapitel 28
Kapitel 29
Kapitel 30
Kapitel 31
Kapitel 32
Kapitel 33
Kapitel 34
Kapitel 35
Kapitel 36
Kapitel 37
Kapitel 38
Kapitel 39
Kapitel 40
Sidste kapitel

Skriv et ultrakort resumé af hele bogen. Husk at få både Milas og Marty's historier med.
Dit resumé må ikke fylde mere, end der er plads til i denne kasse:

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Personkarakteristik: Mila

Find så mange tillægsord, I kan, som Mila, Milas far, Marty, Erica og Isa bruger til at beskrive Mila. Skriv dem ind i skemaet – og husk at notere, hvilken side, I har fundet dem på. Husk: *kun tillægsord*.

Mila	Milas far	Marty	Erica	Isa
<i>Eks:</i> Sød, velopdragen (s. 13)	<i>Eks:</i> Klog (s. 14)	<i>Eks:</i> Fin, sårbar, skrøbelig (s. 11)		

SUPPLERENDE MATERIALER

1. MENTAL SUNDHED OG MISTRIVSEL

Uddrag fra Sundhedsstyrelsen (2011): *Psykisk mistrivsel blandt 11-15-årige, s. 14-15:*

I dansk sammenhæng anvendes begrebet mental sundhed ofte synonymt med begreberne psykisk tilstand, psykisk trivsel, mental helse, mental trivsel, psykisk sundhed samt psykisk helbred (Nielsen & Meilstrup 2009).

Mange har dog valgt at henvise til WHO's forståelse af begrebet (WHO 2001; 2005). Det gælder også Sundhedsstyrelsen, som definerer mental sundhed som "en tilstand af trivsel, hvor individet kan udfolde sine evner, kan håndtere dagligdags udfordringer og stress samt indgå i menneskelige fællesskaber" (Epløv & Lauridsen 2008).

Med denne tilgang til mental sundhed omfatter begrebet både en oplevelse af trivsel, hvor væsentlige elementer er livsglæde og selvværd, og en funktion, dvs. hvordan man fungerer i relation til sig selv og sine omgivelser. Det kan fx være personlige og sociale kompetencer, modstandskraft [...]. Sundhedsstyrelsens definition af mental sundhed indeholder desuden et element om at kunne "indgå i menneskelige fællesskaber".

Uddrag fra Sundhedsstyrelsen (2012): *Forebyggelsespakke Mental Sundhed, s. 7:*

Børn og unge

- Blandt 11-15-årige har en ud af fem tre eller flere tegn på dårlig mental sundhed i deres daglige liv. De er kede af det, nervøse, har svært ved at falde i søvn, føler sig udenfor eller er pressede af skolearbejdet. Der er klar sammenhæng mellem antal tegn på dårlig mental sundhed og lav livstilfredshed.
- Børn fra sårbare familier er særligt udsatte for sociale og mentale problemer på længere sigt. Cirka 12 procent af børn vokser op i en familie med et alkoholproblem, mens cirka otte procent af børn under 15 år vokser op i familier med psykisk sygdom. 10-14 procent af alle mødre får en fødselsdepression, mens tallet er cirka syv procent for fædre.
- Børn og unge med sociale og mentale problemer har oftere indlæringsproblemer og sværere ved at gennemføre skolegang og uddannelsesforløb. Psykiatrifonden vurderer, at mentale helbredsproblemer er den hyppigste årsag til frafald på erhvervsuddannelser.
- Cirka 15 procent af alle børn har været i behandling for en psykisk lidelse, inden de fylder 18 år. Samlet set udgør de mentale helbredsproblemer den største sygdomsbyrde blandt børn og unge (fra 1-24 år) – efterfulgt af allergiproblemer (astma og eksem) samt ulykker.

2. SELVÆRD OG SELVTILLID

Fra LMS' selvværdsworkshop MindTalk (2014):

Selvtillid er det ydre. Det handler om det, vi kan. Altså om vi har tillid til vores evner – for eksempel at vi klarer os godt i skolen, er god til sport eller ser godt ud. Selvtillid er ikke en fast størrelse, men varierer fra situation til situation, fra sted til sted, fra tid til anden.

Selvværdet er det indre – en kerne eller et center. Selvværdet afhænger ikke af, om vi er dygtige til noget, eller om vi ser godt ud. Selvværdet handler tværtimod om, at vi tror på, at vi er gode nok, som vi er – også selvom vi ikke får 10 og 12 i skolen, har en veltrænet krop eller har modelmål.

En person, som har et godt selvværd, hviler i sig selv og er tilpas med sig selv. En person med dårligt selvværd har en konstant følelse af usikkerhed, og en frygt for aldrig at være god nok. Man kan sige, at selvværdet er en grundlæggende følelse af at være værdifuld som det menneske man er, uden hele tiden at skulle gøre sig fortjent til at få andres anerkendelse.

3. SPISEFORSTYRRELSER

Uddrag fra VIOSS (2017): Årsager og symptomer: <https://www.viooss.dk/viden/aarsager/>

Årsagen til, at nogle mennesker udvikler spiseforstyrrelser kendes ikke med sikkerhed, men der er enighed om, at spiseforstyrrelser er såkaldte multifaktorielle tilstande. Således spiller mange årsagsfaktorer sammen, hvor såvel psykologiske, sociale, kulturelle, genetiske og biologiske forhold påvirker udviklingen og vedligeholdelsen af spiseforstyrrelser. (...) Prædisponerende faktorer af såvel sociokulturel, familiemæssig og individuel karakter kan føre til udviklingen af spiseforstyrrelser under særligt belastende forhold. Denne udvikling opretholdes via forskellige vedligeholdende faktorer. Der skelnes således typisk mellem prædisponerende, udløsende og vedligeholdende faktorer.

Prædisponerende faktorer

Sociokulturelle forhold

Der er sket en stigning af spiseforstyrrelser inden for de sidste 50 år, specielt i vestlige, industrialiserede lande. En række forfattere relaterer denne udvikling til den moderne vestlige kulturs skønhedsideal, kropskultur og individualisering. Man ved at det foreskrevne skønhedsideal for kvinder er blevet markant slankere op igennem 1900-tallet, hvilket ikke blot kommer til udtryk som et æstetisk ideal, men ligeledes som symbol på selvkontrol og karakterstyrke. Tesen er at moderne medier, sundhedsindustri og -politik, skaber en kultur karakteriseret af et overdrevet fokus på krop og udseende, som blandt usikre og identitetssøgen-

de unge, kan være medvirkende til at nedbryde den enkeltes selvbillede samt forstærke en allerede eksisterende usikkerhed. I en sådan situation kan spiseforstyrrelsen tilbyde sig selv som en sikker og hurtig vej til kulturelt defineret succes via en slank krop.

Familiemæssige forhold

Der findes evidens for øget forekomst af psykiske lidelser i familier til personer med spiseforstyrrelser, herunder depression, alkohol- og stofmisbrug, omsorgssvigt, overgreb samt højere forventninger fra forældrenes side og mindre grad af forældrekontakt. Endvidere øger hyppige slankekur i familien, spiseforstyrrelser blandt øvrig familie og kritiske kommentarer fra familien om udseende og vægt risikoen for udvikling af spiseforstyrrelser. Spiseforstyrrelser i dag forekommer i alle sociale lag og etniske grupper.

Individuelle forhold

Køn, alder, psykologiske, genetiske og biologiske forhold er individuelle faktorer, som synes betydningsfulde for udviklingen af spiseforstyrrelser. Hvad angår køn og alder ved man, at den primære risikogruppe er unge kvinder mellem 14 og 25 år. Psykologiske forhold som kan disponere for udviklingen af spiseforstyrrelser er bl.a. lavt selvværd, negativt selvbillede, perfektionisme, følelser af ineffektivitet og få nære venner.

Udløsende faktorer

Udløsende faktorer er bl.a. situationer forbundet med stort følelsesmæssigt pres, præstationskrav eller usikkerhed samt store livsomvæltninger som fx skilsmisse, flytning, skoleskift, sygdom mm. Ungdomsperioden synes at udgøre en særlig risikofyldt periode. Specielt blandt unge piger kendetegnes puberteten ved en forøgelse af kroppens fedtmængde, hvilket sætter den eksisterende selvopfattelse på prøve. Derudover kendetegnes perioden ved nye og større intellektuelle og sociale krav, hvilket ligeledes kan være udløsende faktorer for udviklingen af en spiseforstyrrelse.

Vedligeholdende faktorer

Såvel fysiologiske som psykologiske forhold samt omgivelsernes reaktion, kan være faktorer, som vedligeholder en spiseforstyrrelse. Fysiologisk sker der bl.a. en ændring i sult- og mæthedsfornemmelsen, som medfører kognitive påvirkninger, der kan hindre helbredelse. Psykologisk kan spiseforstyrrelsen medføre større selvtilfredshed, ligesom manglende alternative løsningsmodeller til den dysfunktionelle mestringsstrategi, som spiseforstyrrelsen udgør, kan virke vedligeholdende. Endelig kan et miljø, som værdsætter bestemte holdninger til krop, vægt og udseende samt ros fra omgivelserne fungere som vedligeholdende faktorer.

Symptomer

Der kan være mange forskellige symptomer på en spiseforstyrrelse, og der er også stor forskel på, hvor tydelige symptomerne er for omverdenen. Vi har nedenfor forsøgt at opridse nogle af de symptomer, der typisk går igen på tværs af de forskellige spiseforstyrrelser.

Det skal dog siges, at nogle af symptomerne også kan ses ved andre lidelser eller problemer, og du kan derfor ikke konkludere, om der er tale om en spiseforstyrrelse, udelukkende på baggrund af et symptoms forekomst.

Får du en fornemmelse af, at der er noget galt, og bemærker du et eller flere af nedenstående symptomer hos en person, du kender, er det vigtigt, at du handler og udtrykker din omsorg over for personen. Fortæl personen, at du er bekymret for, om han eller hun har et problem eller står i en situation, der er svær at klare alene.

Tilbyd din hjælp og støtte eller forsøg alternativt at få personen til at henvende sig til fx familie eller andre venner for støtte og hjælp.

Spiser alene

Personen begynder at undgå spisesituationer og/eller ønsker at spise alene, på sit værelse eller på andre tidspunkter end resten af familien.

Ekstremt fokus på mad

Personen bliver ekstremt optaget af mad. Det kan fx medføre en indgående interesse for madopskrifter, måltider, kalorieindhold og madlavning.

Ekstrem sportsudøvelse

Personen begynder at dyrke sport i et voldsomt omfang og uden at det synes at være forbundet med lyst på nogen måde. Sportsudøvelsen kan få en nærmest tvangsagtig karakter for personen.

Fysiske signaler

Blandt de mange fysiske tegn ses bl.a. forstoppelse, mavepine, hovedpine og svimmelhed. Du kan læse mere om de fysiske tegn under de enkelte spiseforstyrrelser, som er nævnt i højre margin på www.viooss.dk/viden/aarsager/.

Skjuler kroppen

Personen vil som regel altid have en undskyldning for ikke at deltage i gymnastik, svømning, strandture eller andet, hvor kroppens fysiske tilstand afsløres.

Isolation

Personen synes ikke at trives i de sociale sammenhænge, hun eller han indgår i, men trækker sig derimod tilbage, undgår sociale arrangementer og isolerer sig i sin egen verden.

Dårlig koncentration og rastløshed

Personen har svært ved at samle sig om en opgave eller en aktivitet på grund af manglende koncentration og rastløshed. Han eller hun kan samtidig have svært ved at blive i en situation længere tid ad gangen og opleve søvnforstyrrelser.

Humørsvingninger

Personen lader til at opleve store og hyppige humørsvingninger, hvor humøret kan svinge fra det nærmest depressive til uforbeholden glæde.

Lavt selvværd

Personen lader til at have et meget lavt selvværd, hvilket fx kan komme til udtryk ved, at hun eller han ikke ser sig selv som vigtig eller værdifuld som menneske, og ved at hun eller han konstant søger at gøre andre mennesker tilpas frem for sig selv.

4. MOBNING SOM SYSTEM

Mobning

Fra Wikipedia, den frie encyklopædi

Mobning (fra engelsk *mobbing*, afledt af *mob* "pøbel, gruppe") er en gruppes længerevarende systematiske drillerier og følelsesmæssige overgreb på en person, som oftest i skolen eller på arbejdspladsen.[1]

Det er muligt at skelne imellem *direkte mobning* og *indirekte mobning*. Førstnævnte kan udføres verbalt eller fysisk. Indirekte mobning omfatter derimod hovedsagelig rygtespredning, der isolerer offeret socialt, fordi det skader det status og omdømme.

På arbejdspladsen

Mobning på arbejdspladsen er oftest følelsesmæssigt misbrug, hvor kolleger eller over- eller underordnede "*rotter sig sammen*" for at tvinge en ud af arbejdspladsen gennem rygter, insinueren, intimidering, ydmygelse, miskreditering og isolation. Det vil sige, at mobning er ondsindet, ikke-seksuel, ikke-racemæssig, almen chikane.[2]

Ofre for mobning på arbejdspladsen lider ofte af tilpasningsforstyrrelser, somatiske symptomer som hovedpine eller ITB (irritabel tyktarm), psykologiske traumer, PTSD og egentlig depression. [3]

I skolen

Skolemobning følger samme model som voksenmobning på arbejdspladsen. Især blandt børn er formålet ofte at få offeret til at se ud som ansvarlig for mobningen (offerskyldighed).[4] Ifølge Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) er mobning et socialt fænomen, der involverer to eller flere personer, hvor en eller flere udfører en eller gentagne handlinger, der overskrider en andens grænser. Desuden indebærer mobning en ubalance i magtforholdet mellem den/dem, der mobber og den, der bliver mobbet.[5]

Ifølge danske forskere i mobning som cand. pæd. John Aasted Halse og cand. jur. Helle Rabøl Hansen kan mobning påvirke elevens indlæring i skolen.

Mobning gennemsyrrer folkeskolen

En ny, storstilet undersøgelse viser, at mindst fem børn i hver klasse jævnligt er udsat for mobning. Og at kammeraterne ikke kan finde ud at gribe ind og hjælpe mobbeofferet, selv om de gerne vil.

Politiken, Uddannelse, 25. okt. 2006

Gitte Svanholm

"Hvordan tror du, det er at vågne op hver eneste morgen og bare ønske, at du var død?"

Citatet kommer fra den største undersøgelse nogensinde i Danmark, der kortlægger omfanget af

mobning fra 4. klasse og opefter. Og citatet stammer fra en 11-årig pige, der blev mobbet så meget, at hun er gået ud af skolen.

Og hun er ikke alene.

»Belastning for indlæringssevne«

Mindst fem elever er i gennemsnit blevet mobbet i en ganske almindelig skoleklasse – i løbet af de sidste to måneder. Og fire ud af ti elever har det rigtig skidt med, at de ikke griber ind, når en klassekammerat bliver mobbet. Mobning er en kæmpe belastning for både undervisningsmiljøet og elevernes indlæringssevne, mener Helle Stenbro, konsulent hos Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM), der i samarbejde med DR står bag undersøgelsen. »Tallet er alarmerende højt og helt uacceptabelt, fordi det skaber mistro for alle i klassen«, siger Helle Stenbro.

Skaber negativ kultur

Ifølge hende går læring og trivsel altid hånd i hånd. Mobning skaber en negativ kultur, hvor alle vogter på hinanden, og ingen tør række hånden op af frygt for at komme til at sige noget dumt.

Den massive mobbekultur skal brydes, for konsekvensen er, at børnene kommer til at slæbe en tung rygsæk med sig ind i voksenlivet, mener Helle Stenbro: »De kommer til at mangle selvværd og møde andre med mistillid«.

Hun tilføjer, at resultatet unægtelig tyder på en stigning i mobningen.

Elever dukker sig

Tidligere, men ikke direkte sammenlignelige undersøgelser af mobning har peget på, at omkring to elever i hver klasse i gennemsnit blev mobbet.

Helle Rabøl Hansen, fagekspert i mobning og antimobbekonsulent på skoler i hele landet, kan genkende de nye tal, og hun er ikke overrasket over, at eleverne ikke kommer hinanden til undsætning. »De er bange for, at de selv blive det næste mobbeoffer, hvis de blander sig. Lærere, gårdvagter og forældre skal synliggøre, at det ikke er okay at se passivt til. For de voksne bliver en usynlig medspiller i mobning, når de – i den bedste mening – prøver at beskytte barnet mod uro, vold og mobning ved at opfordre dem til at blande sig udenom. Vi skal blande os. Ellers skaber vi en glidebane, hvor det efterhånden bliver offerets egen skyld, at de bliver mobbet«, siger Helle Rabøl Hansen.

Bliver en del af kulturen

Hun peger på, at eleverne i begyndelsen føler medlidenhed og harme over mobning, men at de til sidst vænner sig til mobningen og accepterer den: »De er nødt til at undertrykke deres medlidenhed for at kunne holde ud at være til stede i et klasselokale med mobning«.

Med mobbeundersøgelsen følger kampagnen 'Attention Mobning', der blandt andet omfatter en håndbog med 42 forskellige metoder til en bedre trivsel. Den sendes til alle skoler i landet i næste uge.

Selvskade på skoleskemaet

Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade - LMS tilbyder i samarbejde med forfatter, Peter Solberg Dirksen, at hjælpe dig med at sætte selvskade på skoleskemaet.

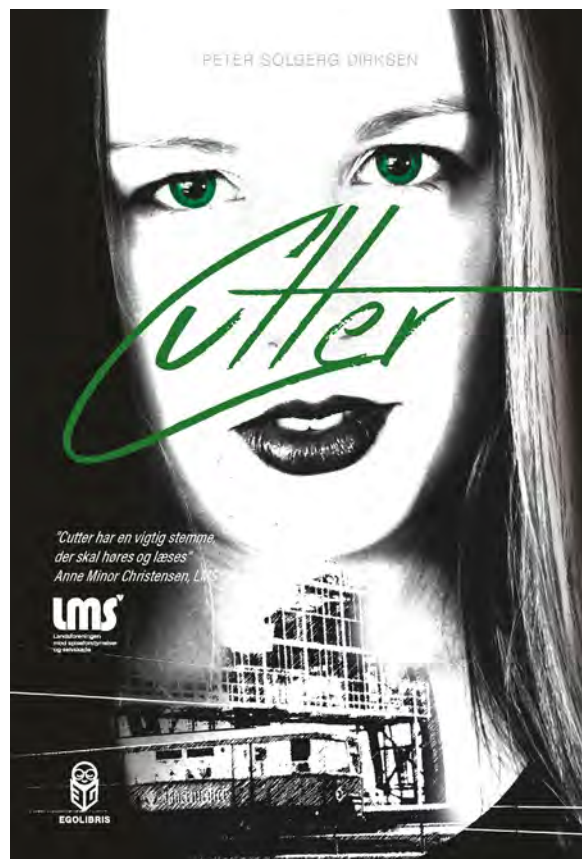
Bogen cutter

Peter har skrevet ungdomsromanen 'Cutter', som handler om **selvskade, kærlighed, spiseforstyrrelser, mobning og selvmordstanker** i det bittersøde teenageliv og om at blive i troen på, at det skrøbelige og sårbare vil sejre over det onde og selvdestruktive. Bogen bygger på virkelige hændelser og er velegnet som oplæg til klasses Diskussion, herunder en litterær analyse samt Diskussion omkring mental trivsel.

Foredrag

Bogens temaer åbner naturligt for spørgsmål, både om forfatterskabet og selvskade m.m. Derfor tilbyder Peter og LMS et **foredrag, som dels indebærer en personlig historie om selvskade, dels handler om forfatterskabet** og dels om LMS' rolle i forhold til at rådgive og hjælpe de unge og deres forældre med at takle selvskaden.

Vi anbefaler, at foredraget afholdes om aftenen, så forældrene også kan deltage, fordi det giver mulighed for, at de og de unge kan tale sammen om emnet. Mange forældre oplever nemlig den samme afmagt som de unge selv,

når de får selvskade tæt ind på livet, eller når nogen i deres omgangskreds gør.

Få mere info på LMSOS.dk, ring på 3536 4913.

Priser:

Foredrag = 2.495 kr.

Klassesæt* = 3.895 kr.

Klassesæt* + foredrag = 5.495 kr.

LMS

Landsforeningen
mod spiseforstyrrelser
og selvskade

Styrk selvværdet hos dine elever og forebyg spiseforstyrrelser og selvskade

LMS' selvværdsworkshop MindTalk giver eleverne i folkeskolen redskaber og et sprog til at forbedre selvværdet hos sig selv og andre.

Læs mere på www.lmsos.dk/kurser eller skriv til os på kursus@lmsos.dk.

Skab trivsel i klassen med MindTalk for børn og unge

MindTalk og MindTalk+ er LMS' selvværdsworkshops for børn og unge i alderen 11-17 år. En selvværdsworkshop kan være med til at skabe trivsel, forebygge mistrivsel og oplyse. MindTalk hjælper børn og unge med at opbygge et positivt selvværd ved at forstå og forholde sig til sig selv og hinanden.

Workshoppene er delt op i tre blokke med forskelligt fokus og veksler mellem oplæg fra underviseren, spørgsmål og øvelser i grupper, billede- og videomateriale og drøftelser i plenum. MindTalk+ indledes med 1 times fagligt oplæg om spiseforstyrrelser og selvskade.

MindTalk har fokus på:

- Begreberne selvværd og selvtillid, og forskellen på dem
- Normer og kropsidealer
- Det forventningspres, som mange unge oplever i dag
- Mediernes påvirkning af selvværdet og reklame- og modebranchens manipulation med virkeligheden
- Hvordan vi selv via brugen af sociale medier er med til at skabe et kunstigt billede af det gode liv
- Sprogets påvirkning af eget og andres selvværd
- Information om, hvor og hvordan de kan søge hjælp, hvis de selv, en kammerat eller en Wforælder har det skidt.

MindTalk og MindTalk+ er relevant når der er tegn på mistrivsel i klassen, der kan munde ud i spiseforstyrrelse eller selvskade, eller en elev har, eller har haft, spiseforstyrrelse eller selvskade.

Målgruppe

MindTalk henvender sig til elever i 6.-10. klasse. Materialet tilpasses efter målgruppens behov.

Pris

MindTalk

Workshop om selvværd, selvtillid, medier og sprogets påvirkning: 1.599 kr. ekskl. transport

MindTalk+

Oplæg om spiseforstyrrelser og selvskade og workshop om selvværd, selvtillid, medier og sprogets påvirkning: 2.499 kr. ekskl. transport